

پدید آورندگان آزمون

طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام طراحان	نام درس	عمومی
محسن اصغری - امیر افضلی - طنین زاهدی کیا - مریم شمیرانی - سیدجمال طباطبایی نژاد - حسن وسکری	فارسی	
ابراهیم احمدی - هادی پولادی - مرتضی کاظم شیرودی - ابراهیم غلامی نژاد - زهرا کرمی - سیدمحمدعلی مرتضوی - مهدی نیک‌زاد	عربی زبان قرآن	
محمد آقاصالح - محسن بیاتی - محمد رضایی بقا - محمدرضا فرهنگیان - فرشته کیانی - مرتضی محسنی کبیر	دین و زندگی	
آناهیتا اصغری - فریبا توکلی - میرحسین زاهدی - عبدالرشید شفیعی - علی شکوهی - علی عاشوری - امیرحسین مراد	زبان انگلیسی	

نام طراحان	نام درس	اختصاصی
محمد بحیرایی، کورش داودی، امیر زراندوز، امیر محمودیان، رحیم مشتاق‌نظم، حامد نصیری	ریاضی و آمار (۳)	
محمد بحیرایی، کورش داودی، امیر زراندوز، امیر محمودیان	ریاضی و آمار (۱)	
منتخب از سؤال‌های کتاب آبی ریاضی و آمار کنکور انسانی - پایه دهم، یازدهم و دوازدهم	ریاضی و آمار (۱) - آزمون شاهد (گواه)	
نسرین جعفری، سارا شریفی، فاطمه فهیمیان	اقتصاد	
فرهاد علی‌نژاد، عارفه‌سادات طباطبایی نژاد، کاظم کاظمی	علوم و فنون ادبی (۳)	
محسن اصغری، اعظم نوری‌نیا، عارفه‌سادات طباطبایی نژاد، فرهاد علی‌نژاد	علوم و فنون ادبی (۱)	
زهرا کرمی، محمدصادق محسنی، سیدمحمدعلی مرتضوی، رضا معصومی	عربی زبان قرآن (۳) و (۱)	
علی محمد کرمی، آزاده میرزایی، میلاد هوشیار، بهروز یحیی	تاریخ	
محمدعلی خطیبی بایگی، فاطمه سخایی، محمدابراهیم مازنی، آزاده میرزایی، بهروز یحیی	جغرافیا	
آزینا بیدقی، پارسا حبیبی، اعظم رجبی، ارغوان عبدالملکی	جامعه‌شناسی	
موسی اکبری، علی صادقی، صدرا فاطمی، فرهاد قاسمی نژاد، سنا فیروزه	منطق و فلسفه	
مهسا عفتی، فرهاد علی‌نژاد، محمدابراهیم مازنی، پروانه کرمی	روان‌شناسی	

گزینشگران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستار
فارسی	طنین زاهدی کیا	طنین زاهدی کیا	آناهیتا اصغری، مریم شمیرانی، حسن وسکری
عربی زبان قرآن	زهرا کرمی	زهرا کرمی	درویشعلی ابراهیمی
دین و زندگی	محمد رضایی بقا، مرتضی محسنی کبیر	محمد رضایی بقا	سکینه گلشنی، محمد آقاصالح، فرشته کیانی
معارف اقلیت	دیورا حاتانیان	دیورا حاتانیان	---
زبان انگلیسی	لیلا پهلوان	لیلا پهلوان	عبدالرشید شفیعی، محدثه مرآتی، آناهیتا اصغری، فریبا توکلی
ریاضی و آمار (۳)	محمد بحیرایی	محمد بحیرایی	ایمان چینی‌فروشان، مهسا عفتی، فاطمه فهیمیان، مهدی ملازمضانی
ریاضی و آمار (۱)	محمد بحیرایی	محمد بحیرایی	ایمان چینی‌فروشان، مهسا عفتی، فاطمه فهیمیان، مهدی ملازمضانی
اقتصاد	فاطمه فهیمیان	فاطمه فهیمیان	سارا شریفی، مهسا عفتی
علوم و فنون ادبی (۳)	فرهاد علی‌نژاد	فرهاد علی‌نژاد	مرتضی منشاری
علوم و فنون ادبی (۱)	فرهاد علی‌نژاد	فرهاد علی‌نژاد	مرتضی منشاری
عربی زبان قرآن (۳) و (۱)	سیدمحمدعلی مرتضوی	سیدمحمدعلی مرتضوی	درویشعلی ابراهیمی
تاریخ	میلاد هوشیار	میلاد هوشیار	محمدابراهیم مازنی
جغرافیا	محمدعلی خطیبی	محمدعلی خطیبی	محمدابراهیم مازنی
جامعه‌شناسی	ارغوان عبدالملکی	ارغوان عبدالملکی	محمدابراهیم مازنی
منطق و فلسفه	موسی اکبری	موسی اکبری	فرهاد علی‌نژاد
روان‌شناسی	مهسا عفتی	مهسا عفتی	فرهاد علی‌نژاد، محمدابراهیم مازنی

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	سیدمحمدعلی مرتضوی (اختصاصی)، فاطمه منصورخاکی (عمومی)
مسئول دفترچه	زهرا دامیار (اختصاصی)، فرهاد حسین پوری (عمومی)
گروه مستندسازی	مدیر: فاطمه رسولی‌نسب، مسئول دفترچه: زهره قموشی (اختصاصی)، لیلا ایزدی (عمومی)
حروف‌چین و صفحه‌آرا	لیلا عظیمی (اختصاصی)، زهره فرجی (عمومی)
ناظر چاپ	رضا سعدآبادی

فارسی ۱ و ۳

۸- (مریم شمیرانی)
«ناتوانی از شکر شایسته خدا» پیام محوری بیت گزینۀ «۲» است، در حالی که در گزینۀ‌های دیگر پیام اصلی این است که شکر نعمت، نعمت افزون کند.
(فارسی ۳، مفهومی، صفحه ۱۲)

۹- (مریم شمیرانی)
گزینۀ «۲»: ناتوانی فهم‌ها از درک خواست خدا و نابینایی دیدگان از پژوهش در حکمت الهی پیام بیت است، در حالی که در گزینۀ‌های دیگر عجز شناخت خداوند مطرح می‌شود.

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینۀ «۱»: وقتی اوصاف تو جولان می‌کند، وهم و پندار فرصت عرض اندام ندارد.
گزینۀ «۳»: عقل با آن همه زیرکی در مقابل تو عاجز است.
گزینۀ «۴»: تو برتر از آنی که عقل ادعای درک و شناخت تو را داشته باشد.
(فارسی ۳، مفهومی، صفحه ۱۰)

۱۰- (طنین زاهدی‌کیا)
بیت گزینۀ «۲» به ناتوانی از وصف ذات خدا اشاره دارد ولی سایر ابیات به ناتوانی شاعر از شکرگزاری خداوند اشاره دارند.
(فارسی ۳، مفهومی، صفحه ۱۲)

۱۱- (مسن و سگری - ساری)
در حال: بی‌درنگ، فوراً
(فارسی ۱، لغت، واژه‌نامه)

۱۲- (ممنن اصغری)
معنی «تاجوانمرد» برای «عنود» درست نیست:
عنود: ستیزه‌کار، دشمن و بدخواه
(فارسی ۱، لغت، واژه‌نامه)

۱۳- (امیر افضل)
تشریح گزینه‌های دیگر
گزینۀ «۱»: قضا: سرنوشت
گزینۀ «۲»: رسا: رسیده به چیزی، بلند
گزینۀ «۳»: قالب: پیکر، جسم
(فارسی ۱، املا، ترکیبی)

۱۴- (سیدجمال طباطبایی نژاد)
املای درست غوک و قورباغه است.
(فارسی ۱، املا، ترکیبی)

۱۵- (ممنن اصغری)
تضاد: شادی و غم/ تلمیح وجود ندارد.

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینۀ «۱»: مجاز: خاک مجاز از گور و قبر/ ایهام تناسب: عین: ۱- مثل و مانند (معنای مورد نظر) ۲- چشمه: (با چشمه‌سار و جوشیدن تناسب دارد).
گزینۀ «۲»: حس آمیزی: فکر رنگین / تشبیه: فکر رنگین لاله‌ای است - بهار خاطر - مصراع سروی است.
گزینۀ «۴»: استعاره و تشخیص (تیر زدن چشم - تیغ کشیدن عمر - سپر انداختن گردن) / کنایه: سپر انداختن کنایه از تسلیم شدن
(فارسی ۱، آرایه، ترکیبی)

۱۶- (امیر افضل)
واژه‌های وندی: ۱- نویسنده ۲- مبارزی ۳- مردمان ۴- سادگی ۵- بی‌تکلفی
۶- حقیقی ۷- فطری ۸- نوشتن ۹- احساسی
واژه‌های مرکب: ۱- روشنفکر ۲- مردم‌شناس
واژه وندی - مرکب: ۱- غیرحسابگرانه‌ای
(فارسی ۱، زبان فارسی، صفحه ۱۸)

۱- (طنین زاهدی‌کیا)
فضل: بخشش، کرم / انابت: بازگشت به سوی خدا، توبه، پشیمانی / قسیم: صاحب جمال (جمال: زیبایی) / باسق: بلند، بالیده
(فارسی ۳، لغت، واژه‌نامه)

۲- (طنین زاهدی‌کیا)
شکل درست املای کلمات:
گزینۀ «۱»: فایق / گزینۀ «۲»: صفوت / گزینۀ «۳»: حلیه
(فارسی ۳، املا، ترکیبی)

۳- (مسن و سگری - ساری)
تشبیه: چو خامه / کنایه: سر بر سر زبان کردن (کنایه از مردن) / مجاز: سر (اول) ← جان / حسن تعلیل: علت بریدن نوک قلم این است که قلم چون حرف دل را بر زبان جاری می‌کند سرش بریده می‌شود. (دلیل دروغین)
(فارسی ۳، آرایه، ترکیبی)

۴- (مریم شمیرانی)
گزینۀ «۴»: می، ساغر: تناسب / بیت فاقد تضمین است.

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینۀ «۱»: مستی دل را آگاه‌تر می‌کند: تناقض / منات عقل و دست تصرف یاده: اضافه استعاری
گزینۀ «۲»: مرکب عشق: تشبیه / هر قدم فرسنگ‌هاست: اغراق
گزینۀ «۳»: حلق کدو: تشخیص / بگیر، بهل: تضاد
(فارسی ۳، آرایه، ترکیبی)

۵- (سیدجمال طباطبایی نژاد)
الف) سخن روشن: حس آمیزی (این، تنها بیتی است که حس آمیزی دارد).
ب) شکستن دل: کنایه از غمگین شدن
ج) وجود اعتبار، در ترک اعتبار: تناقض (پارادوکس)، تنها بیتی که تناقض دارد.
د) در شهور معانی: اضافه تشبیهی (معانی مانند در شهور)
ه) اسلوب معادله
(فارسی ۳، آرایه، ترکیبی)

۶- (مریم شمیرانی)
گزینۀ «۱»: حذف افعال به قرینۀ لفظی است:
جانور از نطفه می‌کند، شکر از نی (می‌کند) برگ‌تر از چوب خشک (می‌کند) و چشمه ز خارا (می‌کند)

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینۀ «۲»: خموش (باش): حذف به قرینۀ معنوی
گزینۀ «۳»: زاهد (تو را مخاطب قرار می‌دهم، منادا): حذف به قرینۀ معنوی
گزینۀ «۴»: به (بهتر است): حذف به قرینۀ معنوی
(فارسی ۳، زبان فارسی، صفحه ۱۶)

۷- (طنین زاهدی‌کیا)
در گزینۀ‌های «۱»، «۲» و «۳» ضمیر متصل مشخص شده، مفعول است اما در گزینۀ «۴»، متمم است: جان را به تو مزدگانی بدهم

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینۀ «۱»: وان گاه مرا به ره کرد.
گزینۀ «۲»: مرا به کنار رساند.
گزینۀ «۳»: مرگ تو را شکند.
(فارسی ۳، زبان فارسی، صفحه ۱۵)

(هاری پولاری)

-۲۵

فعل «لایجعلنا» فعل نفی و به صیغه سوم شخص می باشد و ترجمه صحیح آن به صورت (قرار نمی دهد ما را) می باشد. هم چنین از آنجایی که صفت در فارسی جمع بسته نمی شود، ترجمه صحیح (القوم الظالمین) به صورت (قوم ستمگر) می باشد.

(ترمه)

(ابراهیم امیری - بوشهر)

-۲۶

النضرة: تر و تازه

(مفهوم)

(هاری پولاری)

-۲۷

سوال از ما خواسته گزینه‌ای را بیابیم که بر طبق حقیقت و واقعیت درست نیست. در گزینه «۴» نوشته: کتابخانه مکانی است که استاد در آن درس می دهد و دانش آموزان از آن فارغ التحصیل می شوند.

(مفهوم)

(هاری پولاری)

-۲۸

سوال از ما خواسته گزینه‌ای را بیابیم که در آن سؤال و جواب باهم متناسب نیستند. در گزینه «۲»، سوال می پرسد: وقتی به زیارت مرقد امام حسین (ع) می روی به کجا می نگری؟ ولی در جواب می گوید: به آنچه گفت می نگرم و به آن که گفت نمی نگرم. بنابراین متناسب نیستند.

تشریح گزینه های دیگر:

گزینه «۱»: سؤال: در صف صبحگاه مدیر مدرسه از چه کسانی تشکر کرد؟ جواب: مدیر مدرسه از سمیه و فاطمه تشکر کرد.

گزینه «۳»: سؤال: وقتی به سفر می روی چکار می کنی؟ جواب: به دفتر یکی از شرکت های مسافرتی می روم.

گزینه «۴»: سؤال: آیا اعتقاد نداری که حشرات در زندگی ما واقعاً مؤثر می باشند؟ جواب: نه، کسی این موضوع را برایم ثابت نکرده است.

(مفهوم)

(ابراهیم امیری - بوشهر)

-۲۹

عبارت گزینه «۳» بر نام و یاد نیک دلالت دارد درحالی که عبارت روبرو بیانگر صداقت است و از این جهت با هم تناسب مفهومی ندارند.

(مفهوم)

ترجمه متن:

انسان در زمان قدیم پیاده از جایی به جایی دیگر جابجا می شد، و اشیای ساده را بر روی کتف های خود منتقل می کرد یا بر پشتش حمل می نمود. بعد از یک دوره زمانی، شروع به به کارگیری حیوانات نیرومند در جابه جا شدن خود و انتقال اشیاء نمود. گفته می شود که گاو نر نخستین حیوانی بود که انسان از آن استفاده کرد. سپس بعد از آن نوبت به الاغ و شتر ... رسید. بعد از اختراع ماشین بخار در قرن هجدهم میلادی، شروع به استفاده از ماشین در جابه جایی و انتقال (اشیاء) کرد. تلاش های انسان در جستجوی وسیله ای سریع تر متوقف نشد، پس لوکوموتیو را اختراع کرد که با بخار حرکت می کرد، پس قدرت حرکت در مسافت های طولانی تر و حمل کالاهایی بیشتر را داشت. سپس به ماشین سریع رسید، که همان طور که امروز می بینیم، انواعش، کاربردهایش و سرعتش گوناگون شده است.

(سیدجمال طباطبائی نژاد)

-۱۷

عروسک: پسوند «ک» شباهت است.

(فارسی، زبان فارسی، صفحه ۳۳)

(امیر افضل)

-۱۸

مفهوم بیت سؤال و گزینه «۳»: خودبین و خودشیفته نبودن موجب پیشرفت و به کمال رسیدن است.

تشریح گزینه های دیگر

گزینه «۱»: مردم داری و توجه به فرودستان

گزینه «۲»: معبود را در وجود خود یافتن

گزینه «۴»: اختیار نداشتن و مجبور بودن

(فارسی، مفهوم، صفحه ۱۵)

(مسن و سگری - ساری)

-۱۹

وجه مشترک ابیات «ب» و «د» حمد و ستایش خداوند حتی در میان جمادات است.

(فارسی، مفهوم، صفحه ۳۵)

(مسن اصغری)

-۲۰

ابیات مرتبط همگی بر پرهیز از ریاکاری و تظاهر تأکید دارند، اما بیت گزینه «۳» بیانگر ارزشمندی باطن و ترجیح آن بر ظاهر است.

(فارسی، مفهوم، صفحه ۱۷)

عربی، زبان قرآن

(زهره کریمی)

-۲۱

«و لقد أرسلنا»: فرستادیم / «نوحاً»: نوح را / «إلی قومیه»: به سوی قومش / «فلیت»: پس درنگ کرد / «فیهم»: در میان آنها / «ألف سنة إلا حسیناً» عاماً: نهدوینجاه سال

(ابراهیم غلامی نژاد)

-۲۲

«علینا»: ما باید / «أن نطلب العلم»: که طلب کنیم دانش را / «و لو کان بالین»: گرچه در چین باشد / «لأن»: زیرا / «هلبه»: طلب کردن آن / من الفرائض الدینیة»: از واجبات دینی است

(ابراهیم غلامی نژاد)

-۲۳

«هناک»: هست، وجود دارد / «فی مزرعتنا»: کشتزارمان - مزرعه ما / «ثمانیه أشجار»: هشت درخت / «تفاح»: سیب / «و نقسّم»: و تقسیم می کنیم / «ثمرة الشجرة الرابعة»: میوه درخت چهارم / «غلی ست عشرة أسرة»: بر شانزده خانواده

(هاری پولاری)

-۲۴

تمرکز این سوال، بر روی ترجمه اعداد شمارشی و ترتیبی معطوف شده است. نکات مهم درسی: در اعداد دو رقمی، در زبان عربی ابتدا یکان و سپس دهگان را می آوریم، مثلاً عدد ۳۵ در عربی، خمسة و ثلاثون می شود. توجه کنیم که اعداد ترتیبی در عربی صفت می شوند و بنابراین بعد از معدود می آیند.

تشریح گزینه های دیگر:

گزینه «۱»: ۹۸-۵۳=۴۵

گزینه «۲»: اليوم السادس عشر: روز شانزدهم / الشهر السابع: ماه هفتم

گزینه «۳»: خمس حجرات: پنج اتاق

(ترمه)

۳۶- (ابراهیم غلامی نژاد)
بیست و پنج ضرب در پنج برابر است با صد و بیست و پنج، نه صد.
(عذر)

۳۷- (ابراهیم غلامی نژاد)
معدود عددهای «یازده» تا «نود و نه» مفرد می‌باشند که «سائج» نیز مفرد است و معدود عددهای «سه» تا «ده» مضاف‌الیه و جمع می‌باشند.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: مدینه
گزینه «۳»: الأول: در این عبارت باید عدد ترتیبی استفاده شود.
گزینه «۴»: چون «مرد» مفرد است پس باید در جای خالی از اعداد یازده تا نود و نه استفاده شود.

(عذر)
۳۸- (ابراهیم احمدی - بوشهر)
عدد دو (اثنان، اثنتان، اثنین، اثنتین) از عددهای اصلی است و به صورت عدد و معدود به کار نمی‌رود؛ بنابراین ترکیب طالبان اثنان صحیح است.
(عذر)

۳۹- (ابراهیم غلامی نژاد)
تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: أنت تسمعین یا أنت تسمع
گزینه «۲»: أنا أخرجت یا هو أخرج
گزینه «۴»: التلمیذاتان تحولان و تحققان یا التلمیذاتان تحولان و یحققان
(قواعد فعل)

۴۰- (ابراهیم احمدی - بوشهر)
تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: أنت ترحمین
گزینه «۲»: نحن لا ننتظر
گزینه «۳»: أنتن تجتهدن.
(قواعد فعل)

دین و زندگی ۱ و ۳

۴۱- (مهمم رضایی بقا)
عقل انسان نمی‌گوید که هر موجودی به آفریننده نیاز دارد (نادرستی گزینه‌های ۱ و ۲)، همان‌طور که نمی‌گوید تمام چیزهای شیرین، حتی شکر و قند، نیازمند به یک شیرین‌کننده هستند، بلکه ذهن ما اگر موجودی را ببیند که قبلاً نبوده و بعد پدید آمده (پدیده)، در اینجا می‌گوید «پدیده» نمی‌تواند خودبه‌خود پدید آید و حتماً آفریننده‌ای آن را پدید آورده است.
همان‌طور که ذهن ما نمی‌پذیرد که یک پدیده بدون پدیدآورنده باشد همان‌طور برعکس، نمی‌پذیرد وجودی که ذاتاً موجود است نیاز به پدیدآورنده داشته باشد.
(دین و زندگی ۳، درس ۱، صفحه ۹)

۴۲- (مهمم رضایی بقا)
جهان به خدا در بقا، نیاز دائمی دارد، اما ساعت به ساعت‌ساز در بقا نیازمند نیست. در مقام مثال می‌توان گفت که رابطه‌ی خداوند با جهان، تا حدی شبیه رابطه‌ی مولد برق با جریان برق است. پس به نسبت، مولد برق را غنی و جریان برق را فقیر می‌نامیم.
(دین و زندگی ۳، درس ۱، صفحه‌های ۹ و ۱۳)

۳۰- (سید مهممعلی مرتضوی)
در قرن هفدهم میلادی...
گزینه «۳»: «انسان حیوانات را برای حمل و نقل به‌کار می‌گرفت!» صحیح است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: «مردم همواره کالاها را بر دوش‌هایشان حمل می‌کردند!» نادرست است.
گزینه «۲»: «انسان به سختی راه می‌رفت!» نادرست است.
گزینه «۴»: «ماشین‌ها در جابجایی و حمل و نقل، قدرت بسیاری داشتند!» نادرست است.
(درک مطلب)

۳۱- (سید مهممعلی مرتضوی)
عبارت «لوکوموتیو انسان را در کار و تجارت قوی‌تر کرد!» صحیح است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: «قطار اختراعات انسان یک روز متوقف می‌شود!» نادرست است.
گزینه «۳»: «نخستین حیوانی که انسان برای حمل و نقل به‌کار گرفت، گاو نر است، و هیچ شکی در آن نیست!» نادرست است.
گزینه «۴»: «پیش از اختراع ماشین بخار، انسان نمی‌توانست مسافتی را برود!» نادرست است.

(درک مطلب)

۳۲- (سید مهممعلی مرتضوی)
«وسایل حمل و نقل در آینده» موضوعی است که در متن نیامده است.
در سایر گزینه‌ها، همه موضوعات: «به‌کارگیری حیوان در حمل و نقل کالاها، وسایل حمل و نقل قدیمی، جایگاه تکنولوژی در زندگی انسان» مطرح شده‌اند.

(درک مطلب)

۳۳- (مهوری نیک‌زاد)
تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: «ینفعل - حرف التّون...» نادرست است.
گزینه «۳»: «للمخاطب» نادرست است.
گزینه «۴»: «ت ق ل» نادرست است.

(تفلیل صرفی)

۳۴- (مهوری نیک‌زاد)
تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: «مثنی - موصوف...» نادرست است.
گزینه «۳»: «موصوف او...» نادرست است.
گزینه «۴»: «مثنی» نادرست است.

(تفلیل صرفی و معل اعرابی)

۳۵- (مرتضی کاظم‌شیروردی)
عددهای عقود با شناسه جمع مذکر (ون، ین) می‌آیند. «الثلاثین» خطاست و صحیح آن «الثلاثین» می‌باشد.
(ضبط حرکات)

۴۳-

(مرتضی مفسنی کبیر)

هر موجودی به جز خداوند، خود نیازمند است و باید شخص دیگری نیاز او را بر طرف کند اما چون خداوند بی نیاز مطلق است (و الله هو الغنی الحمید) و به هیچ چیز وابسته نیست، می تواند نیاز هر موجود دیگری را بر طرف کند.

(دین و زندگی ۳، درس ۱، صفحه ۱۰)

۴۴-

(مممر رضایی بقا)

آیا تاکنون برایتان پیش آمده است که در فضایی آرام درباره این جهان پر جنب و جوش تفکر کرده باشید؟ آیا هرگز درباره آغاز و پایان این هستی پهنور فکر کرده‌اید؟ موجودات جهان، هستی خود را وامدار چه کسی هستند؟ قرآن کریم در پاسخ به این پرسش می فرماید: «یا ایها الناس انتم الفقراء الی الله ای مردم، شما به خداوند نیازمند هستید».

(دین و زندگی ۳، درس ۱، صفحه‌های ۶ و ۱۰)

۴۵-

(مممر آقا صالح)

رسول خدا (ص) در این دعا از خداوند می خواهد که برای یک لحظه هم، لطف و رحمت خاصش را از او بگیرد و او را به حال خود واگذار نکند. قرآن کریم نتیجه این درخواست برای همه موجودات را در عبارت قرآنی «کل یوم هو فی شأن» او همواره دست‌اندرکار امری است آورده است.

(دین و زندگی ۳، درس ۱، صفحه‌های ۱۰ و ۱۱)

۴۶-

(مممر رضایی بقا)

کار بنا در ساخت ساختمان (مصنوعات بشری)، فقط جابه‌جا کردن مواد و چینش آن‌هاست. اما جهان همواره و در هر «آن» به خداوند نیازمند است و این نیاز هیچ‌گاه قطع و یا کم نمی‌شود.

(دین و زندگی ۳، درس ۱، صفحه ۹)

۴۷-

(مممر رضایی بقا)

خداوند را نه تنها در این دنیا نمی‌توان با چشم مادی دید، بلکه در آخرت نیز نمی‌توان او را با چشم مشاهده کرد (نادرستی گزینه‌های ۱ و ۲). اما نوعی دیدن وجود دارد که نه تنها امکان‌پذیر است، بلکه از برترین هدف‌های زندگی است و هر کس باید برای رسیدن به چنین دیدنی تلاش کند. این مرتبه، دیدن به وسیله «قلب» و ملاقات با خداست:

دوست نزدیک‌تر از من به من است / وین عجبت‌تر که من از وی دورم
چه کنم با که توان گفت که او / در کنار من و من مهجورم

(دین و زندگی ۳، درس ۱، صفحه‌های ۱۳ و ۱۴)

۴۸-

(مرتضی مفسنی کبیر)

اندیشه، بهار جوانی را بر طراوت و زیبا می‌سازد، استعدادها را شکوفا می‌کند و امید به آینده‌ای زیباتر را نوید می‌بخشد. علاوه بر آن می‌تواند برترین عبادت‌ها باشد. پیامبر اکرم (ص) می‌فرماید: «افضل العبادة ادمان التفکر فی الله و فی قدرته: برترین عبادت، اندیشیدن مداوم درباره خدا و قدرت اوست».

این‌که انسان بتواند با هر چیزی خدا را ببیند، معرفتی عمیق و والاست که در نگاه نخست مشکل (صعب) به نظر می‌آید. (دین و زندگی ۳، درس ۱، صفحه‌های ۲ و ۱۳)

۴۹-

(مممر رضایی بقا)

هر چه معرفت انسان به خود و رابطه‌اش با خدا بیش‌تر شود، نیاز به او را بیش‌تر احساس و ناتوانی و بندگی خود را بیش‌تر ابراز می‌کند.

(دین و زندگی ۳، درس ۱، صفحه ۱۰)

۵۰-

(مرتضی مفسنی کبیر)

همان‌گونه که پیامبر اکرم (ص) می‌فرماید: «تفکروا فی کل شیء و لا تفکروا فی ذات الله: در همه چیز تفکر کنید ولی در ذات خداوند تفکر نکنید»، تفکر در ذات (ماهیت) خداوند ناممکن است و آنچه قابل درک است، اوصاف خداوند می‌باشد، زیرا از این طریق به وجود خداوند به‌عنوان آفریدگار جهان پی می‌بریم.

(دین و زندگی ۳، درس ۱، صفحه‌های ۱۲ و ۱۳)

۵۱-

(ممسس بیاتی)

اگر روح انسان بی‌نیاز است و خوبی‌ها را به صورت بی‌پایان می‌خواهد، شایسته است که تنها «تقرب و نزدیکی به خدای بزرگ» مقصد نهایی او باشد. انسان‌ها به میزانی که زیبایی‌ها و خوبی‌ها را کسب کنند، به خدا نزدیک‌تر می‌شوند.

(دین و زندگی ۱، درس ۱، صفحه ۲۱)

۵۲-

(مممر رضایی بقا)

دیدیم که برخی انسان‌ها قسمت‌هایی از بدن خود را در حادثه‌ای از دست می‌دهند، اما نه خودشان و نه دیگران، هیچ‌گاه احساس نمی‌کنند که قدری از هویت و «من» او کم شده باشد و این نشان می‌دهد که ثبات هویت و «خود» ما ناشی از ثبات اندام‌های ما نیست. بعد روحانی انسان است که فضیلت‌ها و رذیلت‌های اخلاقی را کسب می‌کند و اگر به فضیلت‌ها آراسته شد، مقرب درگاه الهی و مسجود فرشتگان می‌شود. دلیل نادرستی گزینه‌های (۳ و ۴): کم نشدن از هویت با نقص عضو، دلیل بر برتری روح بر جسم نیست، بلکه دلیل بر استقلال روح از جسم است.

(دین و زندگی ۳، درس ۱، صفحه‌های ۳۰ و ۳۱)

۵۳-

(مممر رضایی بقا)

از آن‌جا که گرایش انسان به نیکی‌ها و زیبایی‌ها سبب می‌شود که در مقابل گناه واکنش نشان دهد و خود را سرزنش و ملامت کند و در اندیشه جبران برآید، خاستگاه ملامت، گرایش به زیبایی‌ها: «و نفس و ما سواها...» است و در اندیشه جبران برآمدن حاکی از وجود ودیعه نفس لوامه (وجدان) در اوست: «و لا اقسم بالنفس اللوامه».

(دین و زندگی ۲، درس ۲، صفحه ۳۱)

۵۴-

(مممر رضایی بقا)

نمونه‌هایی از رؤیاهای صادق را قرآن کریم در ماجرای حضرت یوسف (ع) ذکر نموده است که خود دلیلی است بر اصالت رؤیاهای راستین از دیدگاه قرآن.

از ویژگی‌های رؤیاهای صادق (راستین) این است که گاهی خبر از حوادث گذشته یا رویدادهای آینده می‌دهند یا نشان‌دهنده مکانی هستند که هرگز در بیداری آنجا را ندیده‌ایم و بعدها که به آنجا می‌رویم، آنچه را در خواب دیده بودیم، در خارج مشاهده می‌کنیم.

دلیل نادرستی گزینه‌های «۱ و ۳»: رؤیاهایی که کابوسند یا صحنه‌هایی آشفته و بی‌اساس دارند، رؤیای صادق نیستند.

(دین و زندگی ۳، درس ۱، صفحه‌های ۳۰ و ۳۱)

۵۵-

(فرشته کیانی)

حق بودن آفرینش آسمان‌ها و زمین به معنای هدف‌دار بودن خلقت آن‌هاست. عبارت «ما خلقناهما الا بالحق» به خوبی دلالت بر این موضوع دارد که جهان آفرینش بی‌هدف نیست.

(دین و زندگی ۱، درس ۱، صفحه ۱۵)

-۵۶

(مفسر بیانی)
میان هدف انسان و موجوداتی هم‌چون گیاهان و حیوانات، تفاوتی‌هایی وجود دارد. تفاوت‌هایی که به ویژگی‌های خاص انسان و تمایز او از سایر موجودات باز می‌گردد. انسان بی‌نهایت‌طلب در زندگی خود همواره در حال انتخاب هدف است؛ هدف‌هایی پایان‌ناپذیر و تمام‌نشده. در حالی که حیوانات و گیاهان هدف‌های محدودی دارند و هنگامی‌که به سرحدی از رشد و کمال می‌رسند، متوقف می‌شوند؛ چنان‌که گویی راهشان پایان یافته است. این موضوع، تفاوت در نوع هدف انسان با حیوان و گیاه را می‌رساند.
(دین و زندگی، ۱، درس ۱، صفحه‌های ۱۵ و ۱۶)

-۵۷

(مرتضی مسکنی‌کبیر)
شیطان در روز قیامت که فرصتی برای توبه باقی‌نمانده است، به اهل جهنم می‌گوید: «خداوند به شما وعده حق داد؛ اما من به شما وعده‌ای دادم و خلاف آن عمل کردم. البته من بر شما تسلطی نداشتم؛ فقط شما را به گناه دعوت کردم این خودتان بودید که دعوت مرا پذیرفتید. امروز خود را سرزنش کنید نه مرا. نه من می‌توانم به شما کمکی کنم و نه شما می‌توانید مرا نجات دهید».
(دین و زندگی، ۱، درس ۲، صفحه ۳۳)

-۵۸

(مهم‌ر ضایعی‌بقا)
در بیت «چون بلند و پست با هم یار شد / آدمی اعجوبه اسرار شد»، ابتدا به بلندی روح که تلاشی‌ناپذیر، فناپذیر و فارغ از مکان و زمان است اشاره شده است (درستی قسمت اول همه گزینیه‌ها)، سپس به پستی بعد جسمانی که فرسوده و متلاشی و مستهلک می‌شود، توجه گردیده است.
(دین و زندگی، ۱، درس ۳، صفحه‌های ۳۸ و ۳۹)

-۵۹

(مهم‌ر ضایعی‌بقا)
قرآن کریم می‌فرماید: «آن‌ها (دشمنان اسلام) را متحد می‌پنداری در حالی که دل‌هایشان پراکنده است؛ این به خاطر آن است که آن‌ها قومی هستند که تعقل نمی‌کنند». پس عدم بهره‌گیری از سرمایه عقل که قوه تشخیص و ادراک حقایق و دوری از جهل و نادانی است و با دوراندیشی، ما را از خوشی‌های زودگذر منع می‌کند، مورد نظر است.
(دین و زندگی، ۱، درس ۲، صفحه‌های ۲۹، ۳۱ و ۳۲)

-۶۰

(فرشته کیانی)
آیه ۱۸ سوره اسراء: «آن کس که تنها زندگی زودگذر دنیا را می‌طلبد، آن مقدار از آن را که خواهیم - و به هر کس اراده کنیم - می‌دهیم؛ سپس دوزخ را برای او قرار خواهیم داد تا با خوری و سرافکندگی در آن وارد شود».
آیه ۲۰۰ سوره بقره: «و بعضی از مردم می‌گویند: خداوند ما در دنیا نیکی عطا کن. ولی در آخرت بهره‌ای ندارد».
(دین و زندگی، ۱، درس ۱، صفحه ۱۷)

زبان انگلیسی ۳ و ۱

-۶۱

(آناهیتا اصفری)
ترجمه جمله: «الف: فکر می‌کنی او به کتاب علاقه دارد؟ فردا روز تولدش است و من برایش چند رمان کلاسیک خریده‌ام»
ب: او وقتی بفهمد بسیار خوشحال خواهد شد. او عاشق کتاب است»

نکته مهم درسی

از "will" برای پیش‌بینی درباره آینده استفاده می‌شود. چون فرد اول در مورد علاقه آن شخص به کتاب (در حال حاضر) می‌پرسد، پس برای جای خالی اول "is" مناسب است.

(گرامر)

-۶۲

(علی شکوهی)
ترجمه جمله: «متأسفم که شما را این‌قدر عصبانی کردم. دیگر آن کار را نخواهم کرد»
نکته مهم درسی
از "will" برای بیان قول و تعهد استفاده می‌کنیم. با توجه به مفهوم جمله سؤال، نوعی قول دادن به تکرار نکردن کاری از آن استنباط می‌شود، پس "will" باید به شکل مفرد به کار رود و می‌دانیم که "won't" شکل خلاصه‌شده "will not" است.
(گرامر)

-۶۳

(علی شکوهی)
ترجمه جمله: «این‌جا واقعاً هوا سرد است. لطفاً می‌شود پنجره را ببندید؟»
نکته مهم درسی
برای مؤدبانه درخواست کردن از کسی می‌توانیم از "will" استفاده کنیم.
(گرامر)

-۶۴

(غریبا توکل)
ترجمه جمله: «کارمندانی که زحمت‌کش و متعهد (وقف‌شده) هستند، کسانی‌اند که همیشه آماده هستند که هر روز صبح به محل کار بروند، از کار خود لذت می‌برند و برای انجام دادن درست وظایف خود، به‌سختی تلاش می‌کنند»
(۱) متعهد، مصمم (۲) محترم
(۳) جالب‌توجه (۴) خلاق
(واژگان)

-۶۵

(غریبا توکل)
ترجمه جمله: «کودکان اغلب بر (سر) یک‌دیگر فریاد می‌زنند، زیرا مهارت‌های ارتباطی برای حل مناسب اختلافات را ندارند»
(۱) نگاه کردن (۲) اضافه کردن
(۳) فریاد زدن (۴) شروع کردن
(واژگان)

-۶۶

(علی عاشوری)
ترجمه جمله: «دانش‌آموزان به‌شدت تحت فشار بودند تا از مقررات مدرسه درباره نبوشیدن شلوار جین پیروی کنند. در غیر این صورت، نمی‌توانستند در کلاس‌ها حضور یابند»
(۱) اهدا (۲) فشار
(۳) مراقبت (۴) قدرت
(واژگان)

ترجمه متن کلوتست

وقتی مغز اطلاعات جدید را تجزیه و تحلیل می‌کند، آن را با آنچه یاد گرفته است، مقایسه می‌کند. این فرآیند، روابط یا مسیرهای جدیدی را در مغز می‌سازد. برای استفاده بهینه از سلول‌های مغزمان، در این‌جا چند نکته برای مراقبت کردن از مرکز فرماندهی‌تان مطرح است. رژیم سالم و متعادلی بر پایه هرم راهنمای غذایی بخورید. پژوهشی اخیراً روی دختران انگلیسی نشان داد که رژیم گرفتن ضریب هوشی آن‌ها را پایین آورد. این نوجوان‌ها به قدر کافی غذاهای آهن‌دار دریافت نکردند. مطالعه زیاد، امروزه می‌تواند حافظه شما را حین بزرگ شدن تقویت کند. سرگرمی‌های جالبی پیدا کنید، عضو باشگاه‌های مدرسه و محله‌تان شوید و با افراد و مکان‌ها ارتباط بگیرید. استرس، افسردگی، عصبانیت و اضطراب می‌تواند به مغز شما آسیب بزند. از میزان تماشای تلویزیون کم کنید تا مغزتان تبدیل به «خوره تلویزیون» نشود. هرشب، ۸ تا ۱۰ ساعت خواب برای بالا بردن کارایی‌های مغز شما لازم است.

-۶۷

(امیرمسین مراد)
(۱) کمک کردن (۲) دانستن
(۳) مراقبت کردن (۴) یاد گرفتن
نکته مهم درسی
با توجه به معنای جمله و حرف اضافه "of" بعد از جای خالی، باید از "take care" استفاده شود.
(کلوتست)

ترجمه متن درک مطلب ۲:

ماده چیزی است که از آن چیزی ساخته می‌شود. پنج ماده اساسی وجود دارد. اکثر چیزها از این مواد ساخته می‌شوند. بعضی چیزها از فلز ساخته می‌شوند. بعضی چیزها از شیشه ساخته می‌شوند. برخی اشیاء از چوب درست می‌شوند. بعضی چیزها از پارچه تولید می‌شوند و برخی اشیاء از پلاستیک ساخته می‌شوند. چند ماده دیگر وجود دارند. اما آن‌ها به اندازه این پنج ماده مورد استفاده قرار نمی‌گیرند.

اجازه دهید ابتدا در مورد فلز صحبت کنیم. فلز خیلی سنگین است. و آن خیلی سخت و محکم است. اگر به آن دست بزنید، معمولاً سرد به نظر می‌رسد. ما از فلز استفاده می‌کنیم تا چیزهای زیادی بسازیم. ما از آن برای چنگال‌ها و چاقوها استفاده می‌کنیم. ما از آن برای کلیدها استفاده می‌کنیم. از آن برای اتومبیل‌ها استفاده می‌کنیم. ما از آن برای این چیزها استفاده می‌کنیم برای این‌که خیلی محکم است.

بعد، اجازه بدهید در مورد شیشه صحبت کنیم. شیشه خیلی صاف است. هنگام لمس کردن سرد است. به اندازه فلز سنگین نیست. سخت است. اما محکم نیست. به راحتی می‌شکند! پس چرا از آن استفاده می‌کنیم؟ از آن استفاده می‌کنیم چون شفاف است! شما می‌توانید آن سوی شیشه را ببینید! به این دلیل است که از آن برای پنجره‌ها استفاده می‌کنیم. هم چنین به این دلیل است برای عینک از آن استفاده می‌کنیم.

حال، بیایید در مورد چوب حرف بزنیم. چوب سبک‌تر از فلز و شیشه است. آن به محکم فلز نیست. اما آن خیلی محکم‌تر از شیشه است. ما از چوب برای ساختن چیزهای زیادی استفاده می‌کنیم. اشیاء ساخته شده از چوب معمولاً سبک و سخت و محکم هستند. صندلی‌ها و میزها از چوب ساخته می‌شوند. مدادها از چوب ساخته می‌شوند.

حال، در مورد پارچه صحبت کنیم. پارچه خیلی سبک است. خیلی سبک‌تر از چوب. و خیلی نرم است. ما از پارچه برای تولید چیزهای زیادی استفاده می‌کنیم. برای مثال برای تولید لباس به کار می‌رود. و برای تولید پتوها به کار می‌رود.

در آخر، اجازه دهید در مورد پلاستیک صحبت کنیم. پلاستیک هم چنین خیلی سبک است. اما از پارچه متفاوت است. بعضی وقت‌ها نرم است. و بعضی وقت‌ها سخت است. پلاستیک می‌تواند برای تولید کیسه‌های پلاستیک نازک به کار رود. این‌ها سبک، نرم و محکم هستند. اما پلاستیک هم چنین می‌تواند برای تولید کلاه ایمنی دوچرخه استفاده شود. این‌ها سبک، سخت و محکم هستند. یک کلاه ایمنی و یک کیسه متفاوت به نظر می‌رسند. اما هر دوی آن‌ها از پلاستیک ساخته می‌شوند.

(میرمیسین زاهری)

۷۶-

ترجمه جمله: «کدام جمله از متن به بهترین شکل، ایده اصلی را توصیف می‌کند؟»
«پنج ماده اساسی وجود دارد.» (درک مطلب)

(میرمیسین زاهری)

۷۷-

ترجمه جمله: «بر اساس متن، کدام یک از این چیزها یک ماده است؟»
«چوب» (درک مطلب)

(میرمیسین زاهری)

۷۸-

ترجمه جمله: «در پاراگراف ۴، متن می‌گوید: «چوب سبک‌تر از فلز و شیشه است.» هدف اصلی این جمله چیست؟»
«مقایسه کردن چیزی» (درک مطلب)

(میرمیسین زاهری)

۷۹-

ترجمه جمله: «در این متن، نویسنده ابتدا در مورد چیزهای سنگین و بعد در مورد چیزهای سبک صحبت می‌کند.» (درک مطلب)

(میرمیسین زاهری)

۸۰-

ترجمه جمله: «کلمه "helmet" که در خط آخر زیر آن خط کشیده شده است، به یک کلاه ایمنی اشاره می‌کند.» (درک مطلب)

۶۸- (امیرمیسین مراد)

(۱) نیازمند جالب (۲)
(۳) بی‌دربی، مکرر (۴) سالم (کلوز تست)

۶۹- (امیرمیسین مراد)

نکته مهم درسی
جمله درباره پژوهشی که قبلاً انجام شده است، بحث می‌کند، پس مربوط به زمان گذشته می‌باشد و با توجه به مفهوم جمله، باید فعل به شکل منفی به کار رود.
(کلوز تست)

۷۰- (امیرمیسین مراد)

(۱) بهتر شدن (۲) درست به نظر رسیدن
(۳) بزرگ‌تر شدن (۴) احساس شادی کردن
(کلوز تست)

۷۱- (امیرمیسین مراد)

(۱) تأسیس کردن (۲) تقویت کردن، بالا بردن
(۳) الهام بخشیدن (۴) شدن
(کلوز تست)

ترجمه متن درک مطلب ۱:

بسیاری از حیوانات وحشی و اهلی در آفریقای جنوبی زندگی می‌کنند. در قسمت‌های زیادی از آفریقای جنوبی، مردم حیوانات را شکار نمی‌کنند و به آن‌ها آسیب نمی‌زنند. در عوض، با حیوانات دوست هستند. هنگامی که انسان‌ها با طبیعت دوست می‌شوند، بسیاری از حیوانات به زندگی ادامه خواهند داد و به خطر نخواهند افتاد. آفریقای جنوبی مانند کشورهای اروپایی یا آسیایی نیست که مردم حیوانات را می‌کشند و خانه طبیعی آن‌ها را تخریب می‌کنند. هنگامی که فردی در آفریقای جنوبی حیوان زخمی‌ای را می‌بیند، دیگران را باخبر می‌کند (از دیگر انسان‌ها درخواست می‌کند). تا بیابند و به حیوان کمک کنند. به این صورت، زندگی خیلی از حیوانات نجات خواهد یافت.

مردم آفریقای جنوبی همواره به گردشگران می‌گویند تا به زندگی و سلامت حیوانات توجه کنند. آن‌ها می‌گویند گردشگران گاهی با نزدیک شدن به حیوانات، آن‌ها را خشمگین می‌کنند یا با دادن غذا به آن‌ها می‌رضان می‌کنند. حتی برخی از گردشگران می‌خواهند با حیوانات عکس بگیرند! مردم آفریقای جنوبی فکر می‌کنند که باید همواره از حیوانات محافظت کنند و بگذارند زندگی بهتری در خانه طبیعی خود داشته باشند.

۷۲- (عبدالرشید شفیعی)

ترجمه جمله: «متن عمدتاً مربوط به کمک اهالی آفریقای جنوبی به حیات وحش است.» (درک مطلب)

۷۳- (عبدالرشید شفیعی)

ترجمه جمله: «کدام یک طبق متن غلط است؟»
«مردم در بخش‌های کمی از آفریقای جنوبی حیوانات را شکار نمی‌کنند.» (درک مطلب)

۷۴- (عبدالرشید شفیعی)

ترجمه جمله: «کلمه "protect" در بند دوم به معنای "take care of" (مراقبت کردن از) است.» (درک مطلب)

۷۵- (عبدالرشید شفیعی)

ترجمه جمله: «بر طبق متن، حیوانات زیادی به زندگی ادامه خواهند داد، وقتی که مردم با آن‌ها دوست باشند.» (درک مطلب)

ریاضی و آمار (۳)

-۸۱

(هامر نصیری)

طبق اصل ضرب داریم:

تعداد جاده‌های قم به اصفهان) × (تعداد جاده‌های تهران به قم) = کل حالت‌ها

$$12 = 3 \times x \Rightarrow x = 4$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲ تا ۳)

-۸۲

(کوروش داوری)

حروف یکسان را در یک بسته قرار می‌دهیم:
بنابراین ۵ شیء ۵ جایگشت دارند، بنابراین:

$$5! = 5 \times 4 \times 3 \times 2 \times 1 = 120$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲ تا ۸)

-۸۳

(رحیم مشتاق‌نظم)

مسیر رفت و برگشت به صورت‌های زیر امکان‌پذیر است:

$$A \rightarrow D \rightarrow C \rightarrow D \rightarrow A \quad \text{یا} \quad A \rightarrow D \rightarrow C \rightarrow B \rightarrow A$$

$$A \rightarrow B \rightarrow C \rightarrow B \rightarrow A \quad \text{یا} \quad A \rightarrow B \rightarrow C \rightarrow D \rightarrow A$$

بنابراین تعداد کل حالت‌ها برابر است با:

$$(3 \times 4 \times 3 \times 2) + (3 \times 4 \times 3 \times 2) + (2 \times 3 \times 2 \times 1) + (2 \times 3 \times 4 \times 3)$$

$$= 72 + 72 + 12 + 72 = 228$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲ تا ۸)

-۸۴

(رحیم مشتاق‌نظم)

ابتدا تعداد حالت‌هایی را محاسبه می‌کنیم که فریدون و فرهاد کنار هم باشند و از تعداد کل حالت‌ها کم می‌کنیم:

$$6! = 720$$

$$2! \times 5! = 2 \times 120 = 240$$

$$6! - 2! \times 5! = 720 - 240 = 480$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲ تا ۸)

-۸۵

(امیر مضموریان)

ابتدا برای شرط زوج بودن باید یکان را از بین ۲ یا ۶ انتخاب کنیم که ۲ حالت ممکن است. سپس برای اینکه عدد از ۷۰۰۰ بزرگتر باشد باید هزارگان آن ۷ یا ۹ باشد که ۲ حالت ممکن است. حال از بین ۳ عدد باقی‌مانده به ۳ حالت صدگان و سپس از ۲ عدد باقی‌مانده به ۲ حالت دهگان انتخاب می‌شود.

اگر چهار رقم عدد مورد نظر را به صورت زیر نشان دهیم، داریم:

$$\frac{2}{\text{باید ۲ یا ۳ باشد}} \times \frac{3}{\text{باید ۷ یا ۹ باشد}} \times \frac{2}{\text{باید ۲ یا ۳ باشد}} \times \frac{2}{\text{باید ۲ یا ۳ باشد}} = 24$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲ تا ۸)

-۸۶

(امیر زراندوز)

$$2, 4, 8 \quad 1, 7, 9$$

$$\uparrow \quad \uparrow$$

$$\Rightarrow \text{تعداد اعداد مطلوب} = 3 \times 4 \times 3 \times 3 = 108$$

در صدگان یکی از ۴ رقم باقی‌مانده و سپس در دهگان یکی از ۳ رقم باقی‌مانده نوشته می‌شود.

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲ تا ۸)

-۸۷

(امیر زراندوز)

$$\left\{ \begin{aligned} 4! &= 4 \times 3 \times 2 \times 1 = 24 \\ 3! &= 3 \times 2 \times 1 = 6 \end{aligned} \right. \Rightarrow 4! \times 3! = 24 \times 6 = 144$$

واضح است که ۱۴۴ با ۱۲! که عدد بسیار بزرگی است برابر نیست.

$$\left\{ \begin{aligned} 6! &= 6 \times 5 \times 4 \times 3 \times 2 \times 1 = 720 \\ 5! &= 5 \times 4 \times 3 \times 2 \times 1 = 120 \end{aligned} \right. \Rightarrow 6! - 5! = 720 - 120 = 600$$

معلوم است که ۶۰۰ با ۱! (که همان ۱ است) برابر نیست.

$$\text{پ) } \frac{8!}{5! \times 2!} = \frac{8 \times 7 \times 6 \times 5!}{5! \times 2!} = 168$$

$$\left\{ \begin{aligned} (3!)! &= 6! = 720 \\ (3!)^2 &= 6^2 = 36 \end{aligned} \right. \Rightarrow (3!)! \neq (3!)^2$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۵ و ۶)

-۸۸

(امیر زراندوز)

دانش آموز می‌تواند در هر سؤال کنکور به یکی از چهار گزینه جواب بدهد و یا اصلاً به آن سؤال جواب ندهد، پس برای هر سؤال ۵ حالت وجود دارد، لذا خواهیم داشت:

$$5^{280}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲ تا ۴)

-۸۹

(رحیم مشتاق‌نظم)

تمام شماره تلفن‌ها که رقم سمت چپ صفر نباشد:

$$\Rightarrow 9 \times 10 \times 10 \times 10 \times 10 = 90000$$

کلاً ۹ شماره تلفن با ارقام کاملاً یکسان داریم، بنابراین:

$$90000 - 9 = 89991$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲ تا ۸)

-۹۰

(مهمر بصیرایی)

برای نوشتن کلمه چهار حرفی می‌دانیم که حرف آخر «ه» است. پس باید از بین ۵ حرف دیگر «صباحگاه» سه حرف اول کلمه را بسازیم. در نتیجه تعداد کلمات برابر است با:

$$\frac{1}{\{5\}} \times \frac{3}{\{5\}} \times \frac{4}{\{5\}} \times \frac{5}{\{5\}} = 60$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲ تا ۸)

ریاضی و آمار (۱)

-۹۱

(امیر زراندوز)

$$4m^3x - 22x = 4x(m^3 - 8) = 4x(m-2)(m^2 + 2m + 4)$$

تجزیه به کمک اتحاد تفاضل مکعبات دوجمله‌ای

$$a^3 - b^3 = (a-b)(a^2 + ab + b^2)$$

یادآوری: برای تجزیه از رابطه استفاده شده است. (ریاضی و آمار (۱)، عبارت‌های جبری، صفحه‌های ۱۰ تا ۱۶)

-۹۲

(کوروش داوری)

$$2a + 2b - 1 = 0 \Rightarrow 2a + 2b = 1$$

$$4a^2 + 4b^2 + 4ab + 2$$

اتحاد مربع مجموع دوجمله

$$= (2a + 2b)^2 + 2 = (1)^2 + 2 = 3$$

(ریاضی و آمار (۱)، عبارت‌های جبری، صفحه‌های ۱۰ تا ۱۶)

(امیر معموریان)

-۹۸

ابتدا عبارت A را ساده می‌کنیم:

$$A = \frac{\frac{2}{x} + 1}{2x + 4} = \frac{\frac{2+x}{x}}{2x+4} = \frac{2+x}{2x(x+2)} = \frac{1}{2x}$$

$$2A + BA = x + 1 \xrightarrow{\text{فاکتورگیری از A}} A(2+B) = x+1$$

$$\Rightarrow 2+B = \frac{x+1}{A} \Rightarrow B = \frac{x+1}{A} - 2 \Rightarrow B = \frac{x+1}{\frac{1}{2x}} - 2$$

$$\Rightarrow B = 2x^2 + 2x - 2$$

(ریاضی و آمار، (۱)، عبارت‌های جبری، صفحه‌های ۱۸ تا ۲۴)

(امیر معموریان)

-۹۹

یک عبارت گویا به ازای ریشه‌های مخرج کسر تعریف نمی‌شود:

$$\frac{2x-5}{3x+2} \rightarrow \text{ریشه مخرج: } 3x+2=0 \Rightarrow 3x=-2 \Rightarrow x=-\frac{2}{3}$$

$$\frac{2x^2+2x}{2x-4} \rightarrow \text{ریشه مخرج: } 2x-4=0 \Rightarrow 2x=4 \Rightarrow x=2$$

$$a = -\frac{2}{3}, b = 2$$

$$\frac{2x+1}{3ax+b} \rightarrow \text{ریشه مخرج: } 3ax+b=0 \Rightarrow 3(-\frac{2}{3})x+2=0 \Rightarrow -2x+2=0 \Rightarrow x=1$$

(ریاضی و آمار، (۱)، عبارت‌های جبری، صفحه‌های ۱۸ تا ۲۴)

(کوروش داوری)

-۱۰۰

$$A = \frac{x+1+2x-2}{x-1} = \frac{3x-1}{x-1}$$

$$B = \frac{x+2+x-2}{x-2} = \frac{2x}{x-2}$$

$$\frac{A}{B} = \frac{\frac{3x-1}{x-1}}{\frac{2x}{x-2}} = \frac{(x-2)(3x-1)}{2x(x-1)}$$

$$\frac{A}{B} \times C = \frac{(x-2)(3x-1)}{2x(x-1)} \times \frac{x-1}{3x-1} = \frac{x-2}{2x}$$

(ریاضی و آمار، (۱)، عبارت‌های جبری، صفحه‌های ۱۸ تا ۲۴)

(کتاب آبی)

-۱۰۱

با استفاده از اتحاد مربع دو جمله‌ای داریم:

$$\begin{aligned} 99^2 + 101^2 &= (100-1)^2 + (100+1)^2 \\ &= (100)^2 - 2 \times (100) \times (1) + 1^2 + (100)^2 + 2 \times (100) \times (1) + 1^2 \\ &= 2 \times (100)^2 + 2 = 2 \times 10000 + 2 = 20002 \end{aligned}$$

(ریاضی و آمار، (۱)، عبارت‌های جبری، صفحه‌های ۱۱ تا ۱۶)

(کوروش داوری)

-۹۳

$$a^2 + 4a + \frac{4}{3} - b^2 - 2b$$

$$\left(a^2 + 4a + \frac{4}{3} \right) - \left(b^2 + 2b + 1 \right)$$

اتحاد مربع مجموع دو جمله اتحاد مربع مجموع دو جمله

$$\left((a+2)^2 - (b+1)^2 \right) = (a+2+b+1)(a+2-b-1)$$

اتحاد مزدوج

$$= (a+b+3)(a-b+1)$$

(ریاضی و آمار، (۱)، عبارت‌های جبری، صفحه‌های ۱۰ تا ۱۶)

(امیر زرانروز)

-۹۴

می‌دانیم ضرایب چند جمله‌ای $(a \pm b)^n$ از سطر $(n+1)$ ام مثلث خیام

به دست می‌آیند، پس ضرایب عبارت $(x-y)^5$ از سطر ششم مثلث خیام

حاصل می‌شوند. (ریاضی و آمار، (۱)، عبارت‌های جبری، صفحه‌های ۱۰ تا ۱۶)

(امیر زرانروز)

-۹۵

اگر مخرج کسر ریشه نداشته باشد، عبارت گویا همواره تعریف شده است، بنابراین:

$$\text{گزینه «۱»} \quad \frac{x-1}{x^2} \rightarrow \text{مخرج} = 0 \Rightarrow x^2 = 0 \Rightarrow x = 0$$

$$\text{گزینه «۲»} \quad \frac{2x}{x^2-4} \rightarrow \text{مخرج} = 0 \Rightarrow x^2-4=0 \Rightarrow x^2=4 \xrightarrow{\text{جذر}} x=\pm 2$$

$$\text{گزینه «۳»} \quad \frac{10-x}{100+x^2} \rightarrow \text{مخرج} = 0 \Rightarrow 100+x^2=0 \Rightarrow x^2=-100$$

$$\text{گزینه «۴»} \quad \frac{1}{x^2+3x} \rightarrow \text{مخرج} = 0 \Rightarrow x^2+3x=0 \Rightarrow x(x+3)=0 \Rightarrow x=0 \text{ یا } x=-3$$

(ریاضی و آمار، (۱)، عبارت‌های جبری، صفحه‌های ۱۸ تا ۲۰ و ۲۴)

(مهمر بهیرایی)

-۹۶

$$\frac{x}{x+2} + \frac{3}{2-x} + \frac{6x}{x^2-4}$$

$$= \frac{x(x-2)}{(x+2)(x-2)} - \frac{3(x+2)}{(x-2)(x+2)} + \frac{6x}{x^2-4}$$

$$= \frac{x^2-2x-3x-6+6x}{x^2-4} = \frac{x^2+x-6}{x^2-4}$$

$$= \frac{(x-2)(x+3)}{(x-2)(x+2)} = \frac{x+3}{x+2}$$

(ریاضی و آمار، (۱)، عبارت‌های جبری، صفحه‌های ۱۸ تا ۲۴)

(مهمر بهیرایی)

-۹۷

ابتدا صورت و مخرج کسر را تجزیه می‌کنیم، سپس عامل‌های مشترک در

صورت و مخرج را ساده می‌کنیم:

$$\frac{4x^3-4x}{2x^2+10x+8} = \frac{4x(x^2-1)}{2(x^2+5x+4)} = \frac{4x(x-1)(x+1)}{2(x+1)(x+4)}$$

$$= \frac{2x(x-1)}{x+4} = \frac{2x^2-2x}{x+4}$$

(ریاضی و آمار، (۱)، عبارت‌های جبری، صفحه‌های ۱۸ تا ۲۴)

$$= (-4)^3 + 3 \times (-4) = -64 - 12 = -76$$

$$\Rightarrow x^3 - \frac{1}{x^3} = \pm 76$$

(ریاضی و آمار (۱)، عبارتهای پیری، صفحه‌های ۱۱ تا ۱۶)

(کتاب آبی)

-۱۰۵

ابتدا با استفاده از اتحاد مزدوج داریم:

$$A = t^6 - 64 = (t^3)^2 - 8^2 = (t^3 - 8)(t^3 + 8)$$

حال دو پرانتز به دست آمده را با استفاده از اتحاد تفاضل و مجموع مکعب دو جمله تجزیه می‌کنیم:

$$A = (t^3 - 2^3)(t^3 + 2^3)$$

$$= (t-2)(t^2 + 2t + 4)(t+2)(t^2 - 2t + 4)$$

$$\Rightarrow A = \underbrace{(t-2)(t^2 + 2t + 4)}_{\text{اتحاد مربع دو جمله‌ای}} \times \underbrace{(t+2)(t^2 - 2t + 4)}_{\text{اتحاد مربع دو جمله‌ای}}$$

$$\Rightarrow A = (t-2)((t+1)^2 + 3)(t+2)((t-1)^2 + 3)$$

(ریاضی و آمار (۱)، عبارتهای پیری، صفحه‌های ۱۱ تا ۱۶)

(کتاب آبی)

-۱۰۶

دقت کنید عبارت گویا به ازای ریشه‌های مخرج (قبل از ساده کردن عبارت گویا) تعریف نشده است، پس قبل از اینکه عبارت را ساده کنیم، ریشه‌های مخرج را به دست می‌آوریم:

$$y = \frac{(x-1)(x+1)}{(x+1)(x+2)} \text{ کسر: } = 0$$

$$\Rightarrow (x+1)(x+2) = 0 \Rightarrow \begin{cases} x+1=0 \Rightarrow x=-1 \\ x+2=0 \Rightarrow x=-2 \end{cases}$$

پس عبارت گویا به ازای $\{-1, -2\}$ تعریف نشده است.

(ریاضی و آمار (۱)، عبارتهای پیری، صفحه‌های ۱۸ تا ۲۰ و ۲۳)

(کتاب آبی)

-۱۰۷

در عبارت گویا، صورت و مخرج، چندجمله‌ای می‌باشد.

حال به بررسی گزینه‌ها می‌پردازیم:

(۱) به دلیل وجود عبارت $\sqrt{x}$ در صورت و $|x|$ در مخرج، این عبارت گویا نیست.

(۲) به دلیل وجود عبارت $\sqrt{x^2}$ در صورت کسر این عبارت گویا نیست.

(۳) صورت کسر یک چندجمله‌ای درجه ۲ و مخرج کسر یک چندجمله‌ای درجه اول است، پس این عبارت گویا است.

(۴) به دلیل وجود عبارت $|x|$ در صورت کسر این عبارت گویا نیست.

(ریاضی و آمار (۱)، عبارتهای پیری، صفحه‌های ۱۸، ۱۹ و ۲۳)

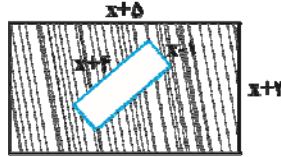
(کتاب آبی)

-۱۰۸

ابتدا در پرانتز اول چون بین دو عبارت گویا عمل تقسیم وجود دارد، کسر اول را نوشته، تقسیم را به ضرب تبدیل کرده و کسر دوم را معکوس می‌کنیم. کل عبارت به صورت حاصل ضرب ۳ عبارت گویا می‌باشد که برای ساده کردن آن با استفاده از اتحادها صورت و مخرج آن‌ها را تجزیه می‌کنیم، سپس عبارت را ساده می‌کنیم:

(کتاب آبی)

-۱۰۲

با توجه به شکل بالا و با استفاده از اتحاد جمله مشترک داریم:

$$(x+5)(x+3) - (x+4)(x-1) = \text{مساحت قسمت هاشورخورده}$$

$$= (x^2 + (\Delta + 3)x + 5 \times 3) - (x^2 + (\Delta - 1)x + (4) \times (-1))$$

$$= (x^2 + 8x + 15) - (x^2 + 3x - 4)$$

$$= x^2 + 8x + 15 - x^2 - 3x + 4$$

$$= 5x + 19$$

$$= 5x + 19$$

(ریاضی و آمار (۱)، عبارتهای پیری، صفحه‌های ۱۱ تا ۱۶)

(کتاب آبی)

-۱۰۳

با استفاده از اتحاد مکعب دو جمله‌ای داریم:

$$64x^3 - 48x^2 + 12x - 1$$

$$= (4x)^3 - 3 \times (4x)^2 \times 1 + 3 \times (4x) \times (1)^2 - (1)^3$$

$$= (4x-1)^3$$

حال در عبارت اخیر $x = \frac{2}{3}$ را جایگذاری می‌کنیم:

$$(4x-1)^3 \xrightarrow{x=\frac{2}{3}} (4 \times \frac{2}{3} - 1)^3 = (\frac{8}{3} - 1)^3 = (\frac{8-3}{3})^3$$

$$= (\frac{5}{3})^3 = \frac{125}{27}$$

(ریاضی و آمار (۱)، عبارتهای پیری، صفحه‌های ۱۱ تا ۱۶)

(کتاب آبی)

-۱۰۴

ابتدا حاصل $x^2 - \frac{1}{x^2}$ را برحسب اتحاد مکعب دو جمله‌ای می‌نویسیم:

$$x^3 - \frac{1}{x^3} = (x - \frac{1}{x})^3 + 3x \times \frac{1}{x} (x - \frac{1}{x})$$

$$= (x - \frac{1}{x})^3 + 3(x - \frac{1}{x}) \quad (1)$$

حال حاصل $x^2 + \frac{1}{x^2} = 18$ را برحسب $x - \frac{1}{x}$ می‌نویسیم:

$$x^2 + \frac{1}{x^2} = 18 \Rightarrow (x - \frac{1}{x})^2 + 2x \times \frac{1}{x} = 18$$

$$\Rightarrow (x - \frac{1}{x})^2 = 16 \Rightarrow \begin{cases} x - \frac{1}{x} = 4 & (2) \\ x - \frac{1}{x} = -4 & (3) \end{cases}$$

$$\xrightarrow{(2), (1)} x^3 - \frac{1}{x^3} = (x - \frac{1}{x})^3 + 3(x - \frac{1}{x})$$

$$= 4^3 + 3 \times 4 = 64 + 12 = 76$$

$$\xrightarrow{(3), (1)} x^3 - \frac{1}{x^3} = (x - \frac{1}{x})^3 + 3(x - \frac{1}{x})$$

اقتصاد

۱۱۱- (سارا شریفی)
الف) تصمیماتی که انسان در مورد مسائل اقتصادی می‌گیرد، عمدتاً در نیازها و خواسته‌های نامحدود او ریشه دارد.
ب) هدف علم اقتصاد، راهنمایی انسان برای بهترین انتخاب و به کارگیری بهترین روش به منظور استفاده از منابع و امکانات خویش است.
ج) دانشمندان علوم اقتصادی، موضوعات اقتصادی را همانند سایر علوم با روش‌های علمی مورد مطالعه قرار می‌دهند.
د) یکی از علت‌های توجه اسلام به اقتصاد، اهمیت روزافزون مسائل اقتصادی در اجتماع و حیات جمعی انسان‌ها و تأثیر عوامل اقتصادی بر همه جنبه‌های زندگی فرد، خانواده و جامعه است.
ه) جامعه اسلامی برای حفظ هویت و استقلال سیاسی و فرهنگی خود، باید به رشد و پیشرفت اقتصادی به مثابه یکی از مهم‌ترین ابزارها در این مسیر توجه کند. (اقتصاد، اقتصاد پیوسته، صفحه‌های ۱۴، ۱۷ و ۱۸)

۱۱۲- (فاطمه نوبمیان)
الف) تولیدکنندگان و مؤسسات اقتصادی بر اساس «انگیزه‌های خود»، به دو دسته عمده «انتفاعی» و «غیرانتفاعی» تقسیم می‌شوند.
ب) «سازمان تولید» جایگاه و نقش هریک از عوامل تولید را تعیین می‌کند.
ج) انواع سازمان‌های تولیدی به سازمان‌های «تعاونی»، «خصوصی»، «سهامی خاص» و «سهامی عام» تقسیم می‌شوند.
(اقتصاد، تولید، صفحه‌های ۲۵، ۲۷ و ۲۸)

۱۱۳- (فاطمه نوبمیان)
الف) در جریان تولید کالاها و خدمات از امکانات و منابعی استفاده می‌کنیم که خداوند از طریق طبیعت در اختیار ما قرار داده است. برای مثال در فعالیت‌های صنعتی از مواد خامی استفاده می‌شود که از معادن استخراج می‌شود. همه این عناصر جزء منابع طبیعی شناخته می‌شود. اقتصاددانان این مجموعه را با عنوان «زمین» معرفی می‌کنند.
ب) سرمایه مالی مستقیماً در تولید نقش ندارد بلکه با تبدیل به عوامل تولید دیگر به تولید کمک می‌کند.
ج) سرمایه‌های اجتماعی (شامل اخلاق، وفای به عهد، صداقت، احترام به قانون و ...) و سرمایه معنوی (مثل دین و اعتقادات) از دیگر انواع سرمایه به شمار می‌رود.
د) در هر کسب و کاری نوآوری ضرب در خطرپذیری، میزان کارآفرینی را نشان می‌دهد. (اقتصاد، تولید، صفحه ۲۶)

۱۱۴- (فاطمه نوبمیان)
راه حل اول: میلیون تومان $900 = 9 \times 100$ در آمد سالیانه
تومان $1,400,000 = \frac{1}{100} \times 140,000,000$ = حقوق ماهیانه هر کارگر
تومان $134,400,000 = 1,400,000 \times 8 \times 12$ = حقوق سالیانه تمامی کارگران
تومان $53,760,000 = \frac{2}{5} \times 134,400,000$ = هزینه استهلاک سالیانه
تومان $30,600,000 = 2,550,000 \times 12$ = میزان مالیات سالیانه
تومان $358,760,000 = 134,400,000 + 140,000,000 + 53,760,000 + 30,600,000$

$$\left(\frac{x^2 - 2x - 3}{x^2 - 4} \div \frac{x-3}{x} \right) \times \frac{x^2 - x - 6}{x^2 + x}$$

اتحاد جمله مشترک   اتحاد جمله مشترک

$$= \left(\frac{x^2 - 2x - 3}{x^2 - 4} \times \frac{x}{x-3} \right) \times \frac{x^2 - x - 6}{x^2 + x}$$

اتحاد مزدوج   فاکتورگیری از عامل x

$$= \frac{x^2 + (1-3)x + (1) \times (-3)}{(x-2)(x+2)} \times \frac{x}{x-3}$$

$$\times \frac{x^2 + (2-3)x + (2) \times (-3)}{x(x+1)}$$

$$= \frac{(x+1)(x-3)}{(x-2)(x+2)} \times \frac{x}{x-3} \times \frac{(x+2)(x-3)}{x(x+1)} = \frac{x-3}{x-2}$$

(ریاضی و آمار، (۱)، عبارات‌های ببری، صفحه‌های ۱۸ تا ۲۴)

۱۰۹- (کتاب آبی)
صورت و مخرج کسرها را با استفاده از اتحادها و فاکتورگیری ساده می‌کنیم:

$$A = \frac{x^2 - 1}{x^2 - 9} \times \frac{2x^2 - 6x}{(x-1)^2} \times \frac{x^2 + 2x - 3}{2x^2 + 2x}$$

اتحاد مزدوج   فاکتورگیری از عامل ۲x   اتحاد جمله مشترک

$$= \frac{(x-1)(x+1)}{(x-3)(x+3)} \times \frac{2x(x-3)}{(x-1)(x-1)} \times \frac{(x^2 + (3-1)x + (3) \times (-1))}{2x(x+1)}$$

$$= \frac{(x-1)(x+1)}{(x-3)(x+3)} \times \frac{2x(x-3)}{(x-1)(x-1)} \times \frac{(x+3)(x-1)}{2x(x+1)} = 1$$

(ریاضی و آمار، (۱)، عبارات‌های ببری، صفحه‌های ۱۸ تا ۲۴)

۱۱۰- (کتاب آبی)
برای به دست آوردن مجموع سه عبارت گویا، ابتدا مخرج مشترک می‌گیریم:

$$\left\{ \begin{array}{l} \text{مخرج کسر اول: } (x-1) \\ \text{مخرج کسر دوم: } (x+1) \\ \text{مخرج کسر سوم: } (x^2-1) = (x-1)(x+1) \end{array} \right.$$

$$\Rightarrow \text{مخرج مشترک: } (x-1)(x+1)$$

حال حاصل عبارت را می‌یابیم:

$$\frac{x}{x-1} + \frac{3}{x+1} - \frac{4x-2}{x^2-1}$$

$$= \frac{x(x+1)}{(x-1)(x+1)} + \frac{3(x-1)}{(x+1)(x-1)} - \frac{4x-2}{(x-1)(x+1)}$$

$$= \frac{x(x+1) + 3(x-1) - (4x-2)}{(x-1)(x+1)} = \frac{x^2 + x + 3x - 3 - 4x + 2}{(x-1)(x+1)}$$

$$= \frac{x^2 - 1}{(x-1)(x+1)} = \frac{(x-1)(x+1)}{(x-1)(x+1)} = 1$$

(ریاضی و آمار، (۱)، عبارات‌های ببری، صفحه‌های ۱۸ تا ۲۴)

واحد پولی ۷۰۰۰ =

(پ) نوع سوم تولید، تولید محصولاتی است که محسوس و ملموس نیست و به عبارت امروزی «محصولات نرم» به‌شمار می‌رود. به این دسته از تولیدات «خدمات» می‌گویند. (اقتصاد، تولید، صفحه‌های ۲۳ و ۲۴)

۱۱۸- (کنکور سراسری ۹۶)

ریال $750 \times 300,000 = 225,000,000$ = درآمد سالیانه بنگاه

ریال $400,000 \times 12 = 4,800,000$ = اجاره سالیانه بنگاه

ریال $200,000 \times 4 \times 12 = 9,600,000$ = حقوق سالیانه همه کارکنان

هزینه استهلاك سالیانه ماشین‌های تولیدی

ریال $9,600,000 \times \frac{20}{100} = 1,920,000$

هزینه سالیانه بنگاه $4,800,000 + 1,920,000$

ریال $4,450,000 + 1,920,000 = 2,770,000$

= سود حسابداری سالیانه بنگاه

ریال $225,000,000 - 2,770,000 = 204,230,000$

(اقتصاد، تولید، صفحه‌های ۲۸ و ۲۹)

۱۱۹- (سارا شریفی)

(الف) انسان در بهره‌برداری از منابع و امکانات موجود محدودیت دارد و منابع و امکانات موجود نیز محدود است (کمیایی).

(ب) به یقین ملاک بهترین بودن این است که با استفاده از این منابع بتوان بیشترین میزان منافع (مانند تولید) را به‌دست آورد و سطح بالاتری از رفاه را برای انسان فراهم کرد.

(ج) به‌ترتیب هریک از موارد صورت سؤال به: محدودیت انسان در بهره‌برداری از منابع - محدود بودن منابع و امکانات در دسترس انسان - محدود بودن منابع و امکانات در دسترس انسان، محدودیت انسان در بهره‌برداری از منابع اشاره دارد.

(د) اگر انسان در نیازهای مادی و حیوانی خود متوقف شود، کمال جویی به نوعی سیری‌ناپذیری تبدیل می‌شود.

(ه) تولیدکننده‌ای که از کیفیت محصول خود می‌کاهد، فروشنده‌ای که کم‌فروشی و یا از بی‌اطلاعی مشتری سوءاستفاده می‌کند، تخریب و برداشت بی‌رویه از جنگل و آب‌های زیرزمینی، فردی که آخرت خود را خرج دنیایش می‌کند و ... همه برای کسب منفعت به این انتخاب‌ها دست می‌زنند، اما منفعتی کم، موقتی و کوتاه‌مدت را با منافع زیاد، دائمی و بلندمدت جایگزین کرده‌اند و به عبارت دیگر «عقلانی» رفتار نکرده‌اند.

(اقتصاد، اقتصاد پیوسته، صفحه‌های ۹ تا ۱۲)

۱۲۰- (نسرین پعفری)

(الف) کالای نهایی که خریدار برای مصرف نهایی می‌خرد و بدون تغییر مصرف می‌کند ← کالای مصرفی

(ب) آره‌ای که توسط نجار برای تولید کالاهایی چون میز و صندلی و ... استفاده می‌شود ← کالای سرمایه‌ای

(پ) کالایی چون دستگیره در خودرو که بخشی از خودرو است ← واسطه‌ای (ت) اگر کالایی مانند برنج را مصرف‌کننده نهایی استفاده کند، مصرفی است و همان را یک شیرینی‌پز برای تولید نان برنجی استفاده کند، واسطه‌ای است بنابراین مصرفی یا واسطه‌ای بودن کالاها به نحوه استفاده از آن بستگی دارد. (اقتصاد، اقتصاد پیوسته، صفحه‌های ۲۰ و ۲۱)

هزینه‌های مستقیم سالیانه - درآمد سالیانه = سود حسابداری سالیانه

$358,760,000 - 900,000,000 =$ سود حسابداری سالیانه

تومان $541,240,000 =$

$46,240,000 + (30,600,000 \times \frac{5}{100} \times 12) =$ هزینه‌های غیرمستقیم سالیانه

هزینه‌های غیرمستقیم سالیانه $46,240,000 + 18,360,000 =$

تومان $64,600,000 =$

مجموع هزینه‌های مستقیم و غیرمستقیم سالیانه - درآمد سالیانه = سود ویژه سالیانه

$900,000,000 - (358,760,000 + 64,600,000) =$ سود ویژه سالیانه

تومان $476,640,000 =$

سود ویژه سالیانه - سود حسابداری سالیانه

تومان $64,600,000 =$

را حل دوم:

هزینه‌های مستقیم - درآمد = سود ویژه - سود حسابداری

(هزینه‌های غیرمستقیم - هزینه‌های مستقیم - درآمد) -

درآمد - هزینه‌های مستقیم - درآمد = سود ویژه - سود حسابداری

⇒ هزینه‌های غیرمستقیم = هزینه‌های غیرمستقیم + هزینه‌های مستقیم +

تومان $64,600,000 =$ هزینه‌های غیرمستقیم = سود ویژه - سود حسابداری

(اقتصاد، تولید، صفحه‌های ۲۸ و ۲۹)

۱۱۵- (نسرین پعفری)

توصیه‌های پزشک خانواده، مشاوره حقوقی، تبلیغات برای بنگاه: خدمات (خدمت مستقیم برای مصرف‌کننده نهایی است).

خودروی دست دوم خریداری شده توسط خانوار: کالای بادوام

سامانه‌های بزرگ رایانه‌ای مورد استفاده در بنگاه تولیدی: کالاهای سرمایه‌ای (اقتصاد، اقتصاد پیوسته، صفحه‌های ۱۸ تا ۲۱)

۱۱۶- (سارا شریفی)

ابتدا باید منفعت حاصل از کشت و فروش هریک از محصولات در پایان سال را محاسبه کرد.

تومان $210 \times 50 = 10,500$	منفعت حاصل از کشت و فروش هویج
تومان $150 \times 65 = 9,750$	منفعت حاصل از کشت و فروش گوجه‌فرنگی
تومان $120 \times 70 = 8,400$	منفعت حاصل از کشت و فروش سیب‌زمینی

بنابراین چون منافع حاصل از کشت و فروش هویج بیشتر از سایر محصولات است، کشاورز باید زمین زراعی خود را به کشت هویج اختصاص دهد و مقدار منافع از دست داده گزینه دوم (یعنی ۹,۷۵۰ ریال منفعت حاصل از کشت و فروش گوجه‌فرنگی) هزینه فرصت انتخاب گزینه اول (هویج) است. (اقتصاد، اقتصاد پیوسته، صفحه ۱۲)

۱۱۷- (نسرین پعفری)

(الف) در اختیار گرفتن زمین بایر ← حیاتت

کشاورزی ← احیا

(ب) ارزش تولید خودروسازی ← ۱۸,۰۰۰ واحد پولی

(رورودی - خروجی) داده - ستاده = ارزش افزوده خودروسازی

$18,000 - (5000 + 3000 + 3000) =$ ارزش افزوده خودروسازی

علوم و فنون ادبی (۳)

۱۲۱-

(عارف‌سادات طباطبایی نژاد)
- نشاط اصفهانی هر چند قصاید بلندی دارد اما از نظر غزل‌سرایی در بین هم‌روزگاران خود کم‌نظیر است.

- ادیب‌الممالک فراهانی در قصیده بیشتر از قالب‌های دیگر طبع‌آزمایی کرده است.
- عرصه هنر عارف قزوینی، تصنیف‌ها و ترانه‌های میهنی بود.
- قآنی شیرازی از جمله شاعران عهد بازگشت بود که قصیده‌سرایی به سبک شاعران خراسانی و عهد سلجوقی را پیش گرفتند.
(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۱۳، ۱۴، ۱۶ و ۱۷)

۱۲۲-

(عارف‌سادات طباطبایی نژاد)
«قلب مادر»، «ای قلم»، «خداوندنامه» و «ایده‌آل» (سه تابلوی مریم) به نظم سروده شده و «شمس و طغرا»، «سرگذشت حاجی بابای اصفهانی»، «چرند و پرند» و «منشآت» به نثر نگاشته شده‌اند.
آثار دیگر:

گلشن صبا (منظوم) - تاریخ بیداری ایرانیان (منثور) - گنجینه نشاط (مجموعه نظم و نثر) - داستان باستان (منثور) - تاریخ تطور نظم فارسی (منثور) - شمس‌الدین و قمر (منثور) - سبک‌شناسی (منثور)
(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۱۳، ۱۴، ۱۶ تا ۲۰)

۱۲۳-

(فرهاد علی نژاد)
عوامل ایجاد نهضت بازگشت ادبی:
۱) تاراج کتابخانه اصفهان که سبب شد تعدادی از کتاب‌های کتابخانه سلطنتی به دست مردم افتد و ارتباط مجدد اهل ذوق با ادب کهن برقرار شود.
۲) توجه به ادبیات در دربار قاجار و رونق بازار شعر و شاعری و مدح شاهان
۳) تضعیف جامعه بر اثر شکست ایران از روسیه تزاری
(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۱۲ و ۱۳)

۱۲۴-

(کاتلم کاطمی)
سید اشرف‌الدین گیلانی معروف به نسیم شمال و ملک‌الشعرای بهار از شاعران آزادی‌خواه در دوره بیداری هستند.
(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات، صفحه ۱۸)

۱۲۵-

(فرهاد علی نژاد)
- صبا کاشانی پرچمدار بازگشت ادبی و شاخص‌ترین شاعر این عهد است.
- آشنایی با سعدی طبع فرخی را شکوفا کرد.
(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۱۳ و ۱۷)

۱۲۶-

(فرهاد علی نژاد)
تشریح گزینه‌های دیگر:
گزینه «۱»: «دانشکده» مجله‌ای با مدیریت محمدتقی بهار بود.
گزینه «۳»: «سه تابلوی مریم» اثر میرزاده عشقی است.
گزینه «۴»: دهخدا روزنامه سروش را در استانبول و بعد از همکاری با میرزا جهانگیرخان در «صور اسرافیل» منتشر کرد.
(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۱۸ تا ۲۱)

۱۲۷-

(کاتلم کاطمی)
قائم‌مقام فراهانی مسائل عصر را به سبک گلستان سعدی نوشت. عبارات او کوتاه و گاه موزون و مسجع‌اند. در عبارت «گزینه ۲» نمونه نثر مسجع قائم‌مقام مشهود است.
(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی، صفحه ۲۰)

۱۲۸-

(کاتلم کاطمی)
مفاهیم نوظهور در ادبیات بیداری عبارت‌اند از: آزادی، وطن، قانون‌خواهی و مبارزه با استبداد و استعمار؛ در این گزینه به مفهوم وطن‌دوستی در معنای متعارف آن روزگار یعنی دفاع از سرزمین آبا و اجدادی در برابر سلطه و حضور بیگانگان اشاره‌ای نشده است.
(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی و مفهوم، صفحه ۱۵)

۱۲۹-

(عارف‌سادات طباطبایی نژاد)
دهخدا در عبارت سوم از عبارات عامیانه بهره نگرفته است. در گزینه‌های دیگر عبارات «بلغور کردن»، «چارچنگول» و «بیخود بیخودی» عامیانه‌اند.
(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی، صفحه ۲۱)

۱۳۰-

(کاتلم کاطمی)
مفهوم مشترک بیت صورت سؤال و بیت گزینه «۴»: درخواست شاعر از خداوند که رانده درگاهش نشود و او را مورد قبول و عنایت قرار دهد، زیرا به اعتقاد او پناهگاه و یآوری جز خداوند وجود ندارد.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: تقاضای شاعر از ممدوح یا معشوق که حق خدمت‌های او را ضایع نکند.

گزینه «۲»: تقاضای شاعر از خداوند که غرور و خودبینی را از او دور سازد.

گزینه «۳»: شاعر درگاه ممدوح را محل احسان و بخشش می‌داند و فقط به درگاه او پناه می‌برد.
(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، صفحه ۱۰)

علوم و فنون ادبی (۱)

۱۳۱-

(فرهاد علی نژاد)
یکی از تعاریف ادبیات، نوشته‌هایی است که باورها، اندیشه‌ها و خیال‌ها را در عالی‌ترین صورت‌ها بیان می‌کند.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: همه تعاریف ادبیات، بر «آداب و هنجار» اتکا ندارند و فقط یکی از آن‌ها اینگونه است.

گزینه «۳»: زبان، ماده اصلی ادبیات است و نه برعکس.

گزینه «۴»: بلاغت در لغت به معنای رسایی و شیواسختی است.

(علوم و فنون ادبی (۱)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۱۳ و ۱۴)

۱۳۲-

(عارف‌سادات طباطبایی نژاد)
در بیت چهارم واژه ترکی و مغولی دیده نمی‌شود.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: «جماعت»، «حظ»، «روح»، «تفاوت»، «دواب» و «انسان» از واژگان عربی‌اند.

گزینه «۲»: در این بیت واژه مهجور فارسی دیده نمی‌شود.

گزینه «۳»: مفهوم بیت این است که به دلیل غمّاز (سخن‌چین) بودن مشک زلف است که عاشقان در شب معشوق را می‌بایند.

(علوم و فنون ادبی (۱)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۱۸ و ۲۴)

۱۳۹- (مفسر اصغری)
مفهوم مشترک بیت صورت سؤال و ابیات مرتبط «سنجیده‌گویی و با اندیشه سخن گفتن» است. اما شاعر در بیت گزینه «۳» می‌گوید: زمانی سخن گفتن سودمند است که موجب شهرت آدمی باشد.

(علوم و فنون ادبی (۱)، مفهومی، صفحه ۲۶)

۱۴۰- (مفسر اصغری)
مفهوم مشترک بیت صورت سؤال و ابیات مرتبط: توصیه به خوش‌باشی و غم فردا نخوردن. مفهوم بیت گزینه «۴»: توصیه به عاقبت‌اندیشی

(علوم و فنون ادبی (۱)، مفهومی، صفحه ۳۳)

عربی زبان قرآن (۳) و (۱)

۱۴۱- (رضا معصومی)
«تزعّم» گمان می‌کنی، می‌پنداری (رد گزینه ۳) / «أُتک جرمٌ صغیرٌ» که جرم کوچکی هستی / «عالم کبیر»: جهانی بزرگ (رد گزینه ۴) / «فی الإنسان عالمٌ» در انسان، جهانی هست (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «یتجلی»: تجلی می‌یابد، ظاهر می‌شود (رد گزینه ۴) / «قدرة الله»: قدرت خدا (رد گزینه ۱)

(عربی (۳)، ترجمه، صفحه ۲)

۱۴۲- (معمد صارق مستنی)
«هؤلاء المواطنين»: این هم‌میهنان (رد گزینه‌های ۱ و ۳) / «یشعرون بالمسؤولیة»: احساس مسئولیت می‌کنند / «یحافظون علی»: از ... نگهداری می‌کنند / «النظافة و النظام»: نظافت و نظم (رد گزینه ۳) / «فی مدینتهم»: در شهرشان (رد گزینه‌های ۱ و ۲)

(عربی (۱)، ترجمه، صفحه ۱۳)

۱۴۳- (معمد صارق مستنی)
دقت کنید «تنها» در ترجمه گزینه «۲» نادرست آمده است. «إن» به معنی «قطعاً، همانا» است.

(عربی (۳)، ترجمه، ترکیبی)

۱۴۴- (رضا معصومی)
«چه کسی»: من / «خورشید»: الشمس / «در آسمان»: فی السماء (رد گزینه‌های ۱ و ۴) / «به وجود آورد»: أوجد (رد گزینه‌های ۲ و ۴) / «ستارگان»: الأنجم (رد سایر گزینه‌ها) / «زینت بخشید»: زان (رد گزینه ۲)

(عربی (۱)، ترجمه، صفحه ۲)

۱۴۵- (معمد صارق مستنی)
«عشرین» صحیح است، دقت کنید که اعداد عقود (۲۰، ۳۰، ۴۰...) در آخر خود علامت فتحه (ین) می‌گیرند.

(عربی (۱)، ضبط حرکات، ترکیبی)

۱۴۶- (سید معمر علی مرتضوی)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: «للمتکلم وحده» نادرست است. (متکلم مع الغیر است).

گزینه «۲»: «للاغبین» نادرست است. (للاغبین است).

گزینه «۴»: «للاغبیة» نادرست است. (للمخاطب است).

(عربی (۱)، قواعد فعل، ترکیبی)

۱۳۳- (عارف‌سادات طباطبایی نژاد)
در بیت گزینه «۴» کاربرد دستور تاریخی یافت نمی‌شود.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: «نمی‌بارست» و «کم‌انگاشت»

گزینه «۲»: «نه» حرف منفی‌سازی است که از فعل جدا شده است.

گزینه «۳»: «شد» در معنای «رفت» و «زیاد» (فعل دعایی)

(علوم و فنون ادبی (۱)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۱۸، ۲۳ و ۲۴)

۱۳۴- (عارف‌سادات طباطبایی نژاد)
مفهوم بیت چهارم، دعوت کردن به قناعت است و در حوزه ادبیات تعلیمی می‌گنجد. مفاهیم عاشقانه در گزینه‌های دیگر حاکی از ادبیات غنایی هستند.

(علوم و فنون ادبی (۱)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۱۹ و ۲۵)

۱۳۵- (عارف‌سادات طباطبایی نژاد)
بیت چهارم در مفهوم ترک خود و یافتن حیات جاویدان سروده شده که مفهومی کاملاً ذهنی و انتزاعی است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: توصیف گل‌های رنگارنگ

گزینه «۲»: توصیف مجلس بزم و شراب‌نوشی

گزینه «۳»: توصیف عشق زمینی

(علوم و فنون ادبی (۱)، سبک‌شناسی، صفحه ۱۹)

۱۳۶- (اعظم نوری‌نیا)
ویژگی مذکور در گزینه «۱» در متن وجود ندارد.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۲»: جملات متن، کوتاه‌اند و واژه‌های «که»، «تو»، «من» و «اقربا» در متن تکرار شده‌اند.

گزینه «۳»: خوانند/ خواند تنها واژه‌های «معتبر» و «تعبیر»، عربی هستند.

گزینه «۴»: همه دندان‌های او بیرون افتادی به یک بار: همه دندان‌های او به یک بار بیرون افتادی

(علوم و فنون ادبی (۱)، سبک‌شناسی، صفحه ۳۱)

۱۳۷- (عارف‌سادات طباطبایی نژاد)
مفهوم عبارت صورت سؤال و گزینه «۴» تأکید بر خوش‌سخن بودن است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: پادشاه باید از خرد خردمندان بهره‌بردار.

گزینه «۲»: لطف پادشاهان همیشگی نیست.

گزینه «۳»: محبت و خشم باید به اعتدال باشد.

(علوم و فنون ادبی (۱)، مفهومی، صفحه ۳۱)

۱۳۸- (مفسر اصغری)
«نکوکاری در حق دیگران» مفهوم مشترک شعر صورت سؤال و بیت گزینه «۲» است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: بیان غمگین بودن شاعر

گزینه «۳»: توصیه به ثمربخش بودن و نکوهش بی‌بری

گزینه «۴»: مردم پست روزگار، اگر نعمت یابند، باری بر دل درویش هستند.

(علوم و فنون ادبی (۱)، مفهومی، صفحه ۲۱)

۱۵۵- (علی‌مهمد کریمی)
انقلاب مشروطیت تأثیر عمیقی بر بینش مورخان ایرانی داشت و توجه آنان را به ابعاد گوناگون رویدادهای تاریخی و به‌ویژه نقش مردم جلب کرد.
(تاریخ (۳)، تاریخ‌نگاری، صفحه ۶)

۱۵۶- (علی‌مهمد کریمی)
از ناصرالدین شاه و مظفردالدین شاه، سفرنامه‌های متعددی به‌جا مانده است.
(تاریخ (۳)، تاریخ‌نگاری، صفحه ۹)

۱۵۷- (علی‌مهمد کریمی)
منابع پژوهش دوره معاصر تاریخ ایران نسبت به دوران پیش از آن کثرت و تنوع فراوانی دارند و انواع کتاب‌های تاریخی و ادبی نوشته شده است. از جمله کتاب تاریخ منتظم ناصری و صدرالتواریخ که مؤلف آن‌ها محمدحسن‌خان اعتمادالسلطنه است.
(تاریخ (۳)، تاریخ‌نگاری، صفحه ۸)

۱۵۸- (آزاده میرزایی)
در عصر قاجار سفرنامه‌نویسی گسترش فراوانی یافت.
سفرنامه‌ها از نظر مطالعه تاریخ اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی اهمیت فوق‌العاده‌ای دارند.
(تاریخ (۳)، تاریخ‌نگاری، صفحه ۹)

۱۵۹- (آزاده میرزایی)
نشریات از طریق آگاهی‌بخشی عمومی، تأثیرات فکری، فرهنگی، اجتماعی و سیاسی زیادی بر جامعه ایرانی گذاشتند.
نشریه یکی از ابداعات تأثیرگذار تمدن جدید غربی بود که در دوره قاجار به ایران راه یافت.
(تاریخ (۳)، تاریخ‌نگاری، صفحه ۱۲)

۱۶۰- (آزاده میرزایی)
به‌دلیل ماهیت استبدادی حکومت قاجار و نبود آزادی بیان، برخی از روزنامه‌نگاران در خارج از کشور اقدام به نشر روزنامه‌هایی به زبان فارسی کردند.
پس از پیروزی انقلاب مشروطه، نشریات رشد سریعی پیدا کردند.
(تاریخ (۳)، تاریخ‌نگاری، صفحه ۱۲)

جغرافیا (۳)

۱۶۱- (فاطمه سقایی)
در انتخاب مکان برای استقرار و سکونت جمعیت، عوامل طبیعی بیشترین نقش را داشته‌اند. در سکونت‌گزینی انسان‌ها در این مناطق، عواملی چون آب فراوان، آب‌وهوای ملایم و خاک حاصلخیز جلگه‌ها نقش مهمی داشته است.
(جغرافیا (۳)، جغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۲)

۱۶۲- (فاطمه سقایی)
منظور از مقر، مکان اصلی و دقیق یک سکونتگاه و محل استقرار آن روی زمین است. پدیدآمدن شهر خرم‌آباد در دره‌های زاگرس، به مقر (مکان، جایگاه) آن اشاره دارد.
سایر موارد، وضعیت هر کدام از این سکونتگاه‌ها نسبت به پدیده‌های پیرامون‌شان را بیان می‌کنند (موقعیت).
(جغرافیا (۳)، جغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۲)

۱۴۷- (سید مهمد علی مرتضوی)
«بَصْرَ: نگاه کرد» و «ما نظرًا: نگاه نکرد» متضاد هستند.
(عربی (۳)، مفهومی، ترکیبی)

۱۴۸- (سید مهمد علی مرتضوی)
«هَنَّ» ضمیر غایب است اما «لا تشعرن» فعل مخاطب! پس از نظر صیغه با یکدیگر هماهنگی ندارند.
(عربی (۱)، قواعد فعل، ترکیبی)

۱۴۹- (زهرا کریمی)
«آخری» صفت برای «مطاعم» است. (مطاعم آخری: رستوران‌هایی دیگر)
(عربی (۱)، قواعد اسم، ترکیبی)

۱۵۰- (سید مهمد علی مرتضوی)
با توجه به ترجمه، عدد اصلی به درستی به‌کار رفته است: از این دانشمند، در یک فصل، بیش از نه صفحه نقل شده است!
تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: «الثامنة» به‌صورت عدد ترتیبی صحیح است، چون برای بیان عدد ساعت، از عدد ترتیبی استفاده می‌شود.

گزینه «۲»: با توجه به مفهوم عبارت، به جای «أربع» باید عدد ترتیبی «رابع» بیاید. (ترجمه عبارت: امروز با پنج معلم صحبت کردیم، معلم زبان عربی چهارمین آنان بود).

گزینه «۴»: در عدد «۳۱»، باید ابتدا یکان و سپس دهگان بیاید؛ به عبارتی «واحد و ثلاثون» صحیح است.
(عربی (۱)، عدد، صفحه‌های ۱۴ و ۱۵)

تاریخ (۳)

۱۵۱- (میلاد هوشیار)
تاریخ‌نگاری سنتی، ادامه وقایع‌نگاری‌ها و مجلس‌نویسی‌های دوره صفوی و پیش از آن محسوب می‌شود که از ویژگی‌های برجسته آن می‌توان به تأکید بر تاریخ سیاسی و نظامی و شرح طولانی زندگی شاهان، جنگ‌ها و فتوحات اشاره کرد.
(تاریخ (۳)، تاریخ‌نگاری، صفحه ۲)

۱۵۲- (بهروز یحیی)
میرزا محمدصادق موسوی، نویسنده تاریخ گیتی‌گشا، تاریخ زندیه را با اسلوبی مصنوع و دشوار همراه با تملق‌گویی از فرمانروایان زند نوشته است.
(تاریخ (۳)، تاریخ‌نگاری، صفحه ۲)

۱۵۳- (بهروز یحیی)
محمدحسن‌خان اعتمادالسلطنه، از مورخان مشهور عصر قاجار، یکی از چهره‌های فرهنگی این دوره بود که به ریاست دارالترجمه همایونی برگزیده شد.
(تاریخ (۳)، تاریخ‌نگاری، صفحه ۳)

۱۵۴- (بهروز یحیی)
میرزا محمدجعفر خورموجی، از مورخان عصر ناصری و مؤلف کتاب حقایق‌الخبار ناصری، که از منتقدان تملق‌گویی بوده، نخستین کسی است که واقعیت قتل امیرکبیر را بازتاب داده است.
(تاریخ (۳)، تاریخ‌نگاری، صفحه ۵)

(مهم‌علی فطیبی باگی)

۱۶۹-

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: درصد جمعیت شهری در قاره آمریکا بیش از آفریقا است.
گزینه «۳»: منظور از اصطلاح شهرنشینی، افزایش «جمعیت» شهرهای یک ناحیه به روستاهای آن است.

گزینه «۴»: مطابق پیش‌بینی‌ها، جمعیت روستایی جهان در سال‌های آینده با رشد منفی مواجه خواهد بود.

(یغرافیا (۳)، یغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۱۰)

(بهروز یحیی)

۱۷۰-

در کشورهای آسیایی و آفریقایی، بخش عمده‌ای از رشد شهرنشینی به علت صنعتی‌شدن و توسعه کارخانه‌ها یا رشد بخش خدمات و ورود این کشورها به تجارت جهانی و به‌دنبال آن مهاجرت فزاینده روستاییان به شهرها به‌منظور اشتغال و دستمزد بیشتر بوده است. رشد شهرنشینی در قاره‌های آسیا و آفریقا، ۱/۵ درصد در سال است.

(یغرافیا (۳)، یغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۱۱)

تاریخ (۱)

(بهروز یحیی)

۱۷۱-

گاهی منظور از واژه تاریخ، مجموعه حوادث و رویدادهایی است که یک فرد یا یک جامعه از سر گذرانده است؛ مانند «تاریخ ایران» که منظور از آن مجموعه حوادثی است که در زمان گذشته بر سر مردم ایران آمده است.

(تاریخ (۱)، تاریخ‌شناسی، صفحه ۲)

(بهروز یحیی)

۱۷۲-

محتوای سنگ‌نوشته‌های بیستون و تخت جمشید نشان می‌دهند که گاه‌شماری خورشیدی - قمری بابلی در قلمرو هخامنشیان رواج داشته است، اما ماه‌ها بر اساس فرهنگ و آیین ایرانی نام‌گذاری شده بودند.

(تاریخ (۱)، تاریخ‌شناسی، صفحه ۱۴)

(علی‌مهم‌کریمی)

۱۷۳-

رومیان در آغاز گاه‌شماری دقیقی نداشتند. تا اینکه در سال ۴۶ ق. م. امپراتور روم به نام ژولیوس سزار دستور داد گاه‌شماری رومی بر اساس گاه‌شماری مصری اصلاح شود.

(تاریخ (۱)، تاریخ‌شناسی، صفحه ۱۳)

(علی‌مهم‌کریمی)

۱۷۴-

گام دوم در فعالیت باستان‌شناسی، حفاری و کاوش برای بیرون آوردن و نمایان کردن آثاری است که در دل خاک قرار گرفته‌اند، این مرحله بسیار حساس است و به دانش، تجربه و دقت فراوان نیازمند است.

(تاریخ (۱)، تاریخ‌شناسی، صفحه ۲۵)

(میلاد هوشیار)

۱۷۵-

تعدادی از آثار و بناهای تاریخی کشور ایران، مانند مردان نمکی زنجان و تمدن عظیم جیرفت در استان کرمان به‌طور تصادفی کشف شده‌اند.

(تاریخ (۱)، تاریخ‌شناسی، صفحه ۲۵)

(فاطمه سقایی)

۱۶۳-

مقر هر روستا یا شهر، هسته اولیه آن را شامل می‌شود. هسته اولیه مکانی است که مردم برحسب نیاز آن را برای زندگی انتخاب کرده‌اند.

(یغرافیا (۳)، یغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۲)

(آزاده میرزایی)

۱۶۴-

برخی تغییرات محیط پیرامون مانند رویدادهای سیاسی یا تغییرات آب‌وهوایی ممکن است موجب از دست رفتن موقعیت و اعتبار یک شهر یا انتقال آن به مکانی دیگر شود.

(یغرافیا (۳)، یغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۴)

(فاطمه سقایی)

۱۶۵-

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: «شهرها» از تراکم جمعیت بالاتری برخوردار هستند.
گزینه «۳»: در روستاها درصد بیشتری از جمعیت فعال در «بخش کشاورزی» فعالیت می‌کنند.

گزینه «۴»: در «روستاها» وابستگی اجتماعی و همکاری میان افراد بیشتر است.

(یغرافیا (۳)، یغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۶)

(مهم‌ابراهیم مازنی)

۱۶۶-

مطابق شکل صورت سؤال، سکونتگاه A بیشترین و سکونتگاه C، کمترین وسعت حوزه نفوذ را دارند. میان رتبه سکونتگاه و وسعت حوزه نفوذ آن رابطه مستقیم وجود دارد؛ به این معنا که هر قدر رتبه سکونتگاه در سلسله مراتب سکونتگاه‌ها بالاتر باشد، حوزه نفوذ وسیع‌تری دارد. بنابراین سکونتگاه‌های اروپایی از نظر وسعت حوزه نفوذ، به این صورت ترتیب‌بندی می‌شوند: پایتخت، شهر منطقه‌ای، شهر متوسط، شهر کوچک، روستا و هاملت.

(یغرافیا (۳)، یغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه‌های ۷ و ۹)

(مهم‌ابراهیم مازنی)

۱۶۷-

تشریح موارد نادرست:

الف) میان افزایش جمعیت یک سکونتگاه و کاهش تعداد و تنوع خدمات آن رابطه عکس وجود دارد.

ب) سکونتگاه‌ها بر اساس میزان جمعیت و عملکرد (خدماتی که ارائه می‌کنند) طبقه‌بندی می‌کنند.

(یغرافیا (۳)، یغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه‌های ۷ و ۹)

(مهم‌ابراهیم مازنی)

۱۶۸-

به محدوده جغرافیایی که از یک سکونتگاه کالا و انواع خدمات دریافت می‌کند و بین آن محدوده و سکونتگاه جریان کالا، خدمات و رفت‌وآمد وجود دارد، حوزه نفوذ آن سکونتگاه می‌گویند. در زمینه بررسی حوزه نفوذ یک سکونتگاه به دو جنبه توجه می‌شود:

الف) آستانه جمعیتی نفوذ: یعنی حداقل جمعیتی که تقاضای کالا، خدمات یا عملکردی از سکونتگاه دارند.

ب) دامنه نفوذ: یعنی بیشترین مسافتی که مردم منطقه برای دریافت خدمات از آن سکونتگاه طی می‌کنند.

(یغرافیا (۳)، یغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۹)

(آزاده میرزایی)

۱۸۴-

- الف) منطقه کوهستانی تالش
ب) منطقه کوهستانی البرز
ج) منطقه کوهستانی البرز
د) منطقه کوهستانی تالش
ه) منطقه کوهستانی البرز

(جغرافیای ایران، جغرافیای طبیعی ایران، صفحه ۲۴)

(آزاده میرزایی)

۱۸۵-

- دشت کاکان ← چین خوردگی
دشت ارزن ← انحلال مواد آهکی و هموارشدن زمین‌ها

(جغرافیای ایران، جغرافیای طبیعی ایران، صفحه ۳۰)

(فاطمه سفایی)

۱۸۶-

بخش زیادی از «بیابان لوت» به دلیل قرارگیری در منطقه فشار زیاد جنب حاره‌ای، کمتر از ۳۰ میلی‌متر باران دارد.
«کویر» بخشی از بیابان است و به نمکزارهای پفکرده‌ای گفته می‌شود که تبخیر عامل اصلی شکل‌گیری آن است؛ موقعیت ایران به گونه‌ای است که یکی از بزرگ‌ترین کویرهای جهان را به وجود آورده است.
دریاچه حوض سلطان در غرب «دشت کویر» در استان قم قرار گرفته است.

(جغرافیای ایران، جغرافیای طبیعی ایران، صفحه ۴۳)

(فاطمه سفایی)

۱۸۷-

برای حل مشکلات محیط‌زیست کشور، مدیران، برنامه‌ریزان و مسئولان باید به «بعد مکانی» تصمیم‌گیری‌های خود توجه جدی کنند. عواملی چون کاهش ریزش‌های جوی، «خشک‌شدن باتلاق‌ها» و مدیریت ضعیف منابع آب در این مناطق، باعث شکل‌گیری بحران ریزگردها شده است.

(جغرافیای ایران، جغرافیای طبیعی ایران، صفحه ۴۵)

(مهم‌علی فطیعی باگی)

۱۸۸-

در ایران بیشتر بارش‌ها در اواخر فصل پاییز تا اوایل فصل بهار می‌بارد؛ به همین دلیل، هرچه به پایان این دوره نزدیک‌تر می‌شویم، آبدهی رودها بیشتر می‌شود. با توجه به ناهمواری‌ها و جهت آن‌ها، هرچه از غرب به سمت شرق کشور برویم، مقدار آب رودها کمتر می‌شود.

(جغرافیای ایران، جغرافیای طبیعی ایران، صفحه ۴۸)

(آزاده میرزایی)

۱۸۹-

کانون‌های دائمی حداقل در هشت ماه از سال بارش دارند.

(جغرافیای ایران، جغرافیای طبیعی ایران، صفحه ۴۹)

(آزاده میرزایی)

۱۹۰-

الف) درست ب) درست ج) نادرست (شرق فارس) د) درست

(جغرافیای ایران، جغرافیای طبیعی ایران، صفحه ۵۶)

(آزاده میرزایی)

۱۷۶-

مطابق خط زمان در صفحه ۳۲ کتاب درسی، آغاز اهلی کردن حیوانات، آغاز کشاورزی، ساخت ظروف، آغاز روستانشینی، آغاز سفالگری و استفاده از مس به روش چکش‌کاری مربوط به دوره نوسنگی می‌باشد.

(تاریخ (۱)، جهان در عصر باستان، صفحه ۳۰)

(آزاده میرزایی)

۱۷۷-

قوم آکدی که در مرکز بین‌النهرین می‌زیستند به فرماندهی سارگن بر کشور - شهرهای سومری مسلط شدند.

(تاریخ (۱)، جهان در عصر باستان، صفحه ۳۷)

(میلاد هوشیار)

۱۷۸-

یونانیان از دستاوردهای تمدن‌های مصر، بین‌النهرین و ایران بهره بسیاری بردند و در عرصه‌های مختلف پیشرفت‌های چشمگیری کردند.

(تاریخ (۱)، جهان در عصر باستان، صفحه ۵۳)

(میلاد هوشیار)

۱۷۹-

آریاییان به تدریج بر بخش‌های شمال هند مسلط شدند و قدرت و نفوذ خود را تا نواحی مرکزی آن کشور گسترش دادند، نواحی استوایی و مرطوب جنوب هند، زیر سلطه مهاجران آریایی درنیامد.

(تاریخ (۱)، جهان در عصر باستان، صفحه‌های ۴۳ و ۴۵)

(میلاد هوشیار)

۱۸۰-

تمدن مصر بیش از هر چیز به خاطر بناهای باستانی مانند اهرام، معابد، کاخ‌ها و نیز آثار هنری به ویژه مجسمه‌ها شهرت دارد.

(تاریخ (۱)، جهان در عصر باستان، صفحه ۴۱)

جغرافیای ایران

(فاطمه سفایی)

۱۸۱-

«چگونگی شکل‌گیری محیط‌های جغرافیایی» که حاصل روابط متقابل انسان و محیط است، سبب می‌شود جغرافی‌دان با دید ترکیبی یا کل‌نگری موضوعات را مطالعه و بررسی کند؛ زیرا اجزا و عوامل محیط جغرافیایی در ارتباط با یکدیگر عمل می‌کند.

(جغرافیای ایران، جغرافیا چیست؟، صفحه ۷)

(بهروز یحیی)

۱۸۲-

الف) گام دوم: تدوین فرضیه

ب) گام سوم: جمع‌آوری اطلاعات

ج) گام چهارم: پردازش اطلاعات

د) گام پنجم: نتیجه‌گیری و ارائه پیشنهادها

(جغرافیای ایران، جغرافیا چیست؟، صفحه‌های ۱۰ تا ۱۲)

(فاطمه سفایی)

۱۸۳-

ایران به دلیل قرارگرفتن در مجاورت خلیج فارس، دریای عمان، تنگه هرمز و دریای خزر از موقعیت نسبی ممتازی برخوردار است.

(جغرافیای ایران، جغرافیای طبیعی ایران، صفحه ۱۷)

جامعه‌شناسی (۳)

۱۹۱-

(آزیتا پیرقی)

ما درباره دانش عمومی کمتر می‌اندیشیم؛ بیش‌تر از آن استفاده می‌کنیم و در تعامل با یکدیگر آن را به کار می‌بریم. دانش عمومی برای زندگی اجتماعی، مانند هوا برای انسان است. انسان همواره از هوا استفاده می‌کند، اما اغلب متوجه آن نیست و از اهمیت آن غافل است. او هنگامی متوجه وجود هوا می‌شود که تغییری در آن رخ دهد و تنفس را با مشکل مواجه نماید.

هر فرد، گروه، قوم، جامعه و امتی یک ذخیره دانشی دارد. این ذخیره دانشی، راهنمای زندگی آن‌ها است.

جهان‌های اجتماعی مختلف بر اساس هویت فرهنگی خود، تعاریف متفاوتی از دانش علمی دارند

(جامعه‌شناسی (۳)، ذخیره دانشی، صفحه‌های ۳، ۴ و ۶)

۱۹۲-

(ارغوان عبدالملکی)

دانش علمی با تلاش برای حل مسائل و مشکلات زندگی، شکل می‌گیرد و پیشرفت می‌کند؛ یعنی هر وقت در یک جامعه، مسئله خاصی مطرح می‌شود، زمینه برای پیدایش و رشد دانش علمی درباره آن نیز فراهم می‌گردد.

جهان اجتماعی؛ یعنی جامعه و فرهنگی که در آن زندگی می‌کنیم، دانش لازم برای زندگی یا همان دانش عمومی را در اختیار ما قرار می‌دهد.

جهان متجدد، براساس هویت دنیوی خود، فقط علم تجربی را دانش علمی می‌داند و علوم عقلانی و وحیانی را علم محسوب نمی‌کند. اگر چنین رویکردی، به جوامع دیگر که علاوه بر علم تجربی، علوم عقلانی و وحیانی را نیز معتبر می‌دانند، سرایت کند، در ذخیره دانشی آن جوامع، تعارضاتی پدید می‌آورد. در چنین شرایطی، ارتباط دوسویه دانش عمومی و دانش علمی قطع می‌شود، دانش علمی از رشد و رونق لازم باز می‌ماند و دغدغه و توان لازم برای حل مسائل و مشکلات دانش عمومی را از دست می‌دهد.

(جامعه‌شناسی (۳)، ذخیره دانشی، صفحه‌های ۴، ۵ و ۶)

۱۹۳-

(آزیتا پیرقی)

جهان متجدد، براساس هویت دنیوی خود، فقط علم تجربی را دانش علمی می‌داند و علوم عقلانی و وحیانی را علم محسوب نمی‌کند. اگر چنین رویکردی، به جوامع دیگر که علاوه بر علم تجربی، علوم عقلانی و وحیانی را نیز معتبر می‌دانند، سرایت کند، در ذخیره دانشی آن جوامع، تعارضاتی پدید می‌آورد.

- دانش عمومی بخشی از ذخیره دانشی ما را تشکیل می‌دهد. ذخیره دانشی بخش دیگری نیز دارد که با تأمل و اندیشه در دانش عمومی به دست می‌آید. به این دانش عمیق‌تر و دقیق‌تر، دانش علمی می‌گویند.

حل تعارض‌های میان دانش علمی و دانش عمومی گاه با دست برداشتن از بخشی از ذخیره دانشی به نفع بخشی دیگر و گاه با طرح ایده‌های جدید انجام می‌شود.

(جامعه‌شناسی (۳)، ذخیره دانشی، صفحه‌های ۵ و ۶)

۱۹۴-

(آزیتا پیرقی)

تشریح مورد نادرست:

تلاش‌های علمی به تدریج بر ذخیره دانش علمی جامعه می‌افزاید و دانش عمومی را غنی‌تر می‌کند. دانش علمی با تلاش برای حل مسائل و مشکلات زندگی، شکل می‌گیرد و پیشرفت می‌کند؛ یعنی هر وقت در یک جامعه، مسئله خاصی مطرح می‌شود، زمینه برای پیدایش و رشد دانش علمی درباره آن نیز فراهم می‌گردد؛ مثلاً کاهش یا افزایش بی‌رویه جمعیت در یک کشور می‌تواند زمینه فعالیت و رشد علم جمعیت‌شناسی را فراهم کند.

(جامعه‌شناسی (۳)، ذخیره دانشی، صفحه ۵)

۱۹۵-

(ارغوان عبدالملکی)

اگر دانش عمومی نباشد، زندگی اجتماعی ما مختل می‌شود و جهان اجتماعی فرو می‌پاشد.

اگر در ذخیره دانشی جوامع، تعارضاتی پدید آید، در چنین شرایطی، ارتباط دوسویه دانش عمومی و دانش علمی قطع می‌شود، دانش علمی از رشد و رونق لازم باز می‌ماند و دغدغه و توان لازم برای حل مسائل و مشکلات دانش عمومی را از دست می‌دهد.

تلاش‌های علمی به تدریج بر ذخیره دانش علمی جامعه می‌افزاید و دانش عمومی را غنی‌تر می‌کند.

(جامعه‌شناسی (۳)، ذخیره دانشی، صفحه‌های ۳، ۵ و ۶)

۱۹۶-

(ارغوان عبدالملکی)

در دیدگاه اول، تفاوت دانش علمی با دانش عمومی در روش آن‌هاست. دانش علمی تنها از راه حس و تجربه و به صورت نظام‌مند به دست می‌آید ولی دانش عمومی، دانش حاصل از زندگی افراد است که از راه جامعه‌پذیری و فرهنگ‌پذیری به دست می‌آید. دانش علمی (تجربی) راه کشف واقعیت و تنها دانش معتبر است. دانش عمومی در مقابل دانش علمی از ارزش ناچیزی برخوردار است. دانش علمی برای حفظ هویت خود باید از ورود دانش عمومی به قلمرو علم جلوگیری کند.

رویکرد دوم در تقابل با رویکرد اول، این تفکیک را که دانش علمی، راه کشف واقعیت و دانش عمومی، دانش حاصل از زندگی است انکار می‌کند و همه دانش‌ها را دانش حاصل از زندگی می‌داند. دانش‌ها نه کشف و بازخوانی واقعیت بلکه بازسازی واقعیت هستند که انسان‌ها برای سامان دادن به زندگی خود تولید می‌کنند. این رویکرد برتری دانش تجربی بر دانش حاصل از زندگی را بی‌اعتبار می‌داند و به عکس دانش عمومی را پایه و اساس هرگونه دانشی از جمله دانش تجربی می‌داند. در برخی از نخله‌های این دیدگاه، مرز دانش علمی و دانش عمومی فرو می‌پاشد.

(جامعه‌شناسی (۳)، ذخیره دانشی، صفحه ۸)

۱۹۷-

(پارسا بیبی)

علوم اجتماعی با شناخت پدیده‌های اجتماعی، به انسان‌ها امکان می‌دهند که آثار و پیامدهای پدیده‌های اجتماعی را پیش‌بینی کنند. البته به سبب آگاهانه و ارادی بودن کنش‌ها و سایر پدیده‌های اجتماعی و تنوع آنها، پیش‌بینی در علوم اجتماعی پیچیده‌تر از علوم طبیعی است.

(جامعه‌شناسی (۳)، علوم اجتماعی، صفحه ۱۳)

۱۹۸-

(پارسا مبینی)

علوم طبیعی با شناخت طبیعت و قوانین آن، به انسان در استفاده از طبیعت کمک می‌کنند.

دانشمندان علوم اجتماعی تلاش می‌کنند نظم و قواعد جهان اجتماعی را کشف کنند. آن‌ها با کشف این قواعد می‌توانند تأثیر اجتماعات بر زندگی ما را توضیح دهند و ما با شناخت این قواعد هم از فرصت‌های آنها برخوردار می‌شویم و هم از آسیب‌های احتمالی زندگی در اجتماعات مختلف در امان می‌مانیم.

علوم اجتماعی، ظرفیت داوری درباره ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی و نقد و اصلاح آن‌ها را دارند. علوم اجتماعی با داوری درباره پدیده‌های اجتماعی و انتقاد از آن‌ها، فرصت موضع‌گیری اجتماعی مناسب و صحیح را برای دانشمندان فراهم می‌آورند. (جامعه‌شناسی (۳)، علوم اجتماعی، صفحه ۱۳)

۱۹۹-

(پارسا مبینی)

مطالعه «علمی» اجتماعات مختلف به شکل‌گیری علوم اجتماعی انجامیده است. جهان متجدد، براساس هویت دنیوی خود دانش علمی را محدود و منحصر به علم تجربی می‌داند. (جامعه‌شناسی (۳)، ترکیبی، صفحه‌های ۶ و ۱۰)

۲۰۰-

(آزیتا پیرقی)

کسی که دانش علمی دارد، به درک عمیقی از شناخت عمومی جهان اجتماعی خود می‌رسد؛ آسیب‌ها و اشکالاتی را که به شناخت عمومی راه پیدا کرده باشند، شناسایی می‌کند و قدرت پیدا می‌کند که از حقایق موجود در شناخت عمومی دفاع کند.

در اوایل قرن بیستم میلادی عده‌ای در جهان غرب پیدا شدند که به جای موضوع بر روش علوم تأکید کردند. آن‌ها روش تجربی را تنها روش کسب علم دانستند و گفتند که همه علوم باید از یک روش یعنی روش تجربی استفاده کنند. آن‌ها با این گفته به تدریج به این برداشت دامن زدند که فقط علم تجربی، علم است. آنان سایر علوم مانند فلسفه، اخلاق و علوم دینی را غیرعلمی دانستند و علوم انسانی و اجتماعی را فقط در صورتی که از روش تجربی استفاده کنند، علم تلقی کردند. این رویکرد از نیمه دوم قرن بیستم با چالش‌های متعددی مواجه شد و کم‌کم در محافل علمی از رونق افتاد. علوم طبیعی را به دلیل این‌که ابزار تسلط انسان بر طبیعت و ابزار رهاسازی انسان از محدودیت‌های طبیعی‌اند، علوم ابزاری نیز می‌گویند.

(جامعه‌شناسی (۳)، ترکیبی، صفحه‌های ۵، ۷ و ۱۳)

جامعه‌شناسی (۱)

۲۰۱-

(آزیتا پیرقی)

کنش اجتماعی تنها در حضور فیزیکی دیگران صورت نمی‌گیرد.

(جامعه‌شناسی (۱)، جوان اجتماعی، صفحه‌های ۹ و ۱۰)

۲۰۲-

(آزیتا پیرقی)

متفکران اجتماعی، به وجود آمدن پدیده‌های اجتماعی از طریق کنش اجتماعی را برونی‌سازی و تأثیر پدیده‌های اجتماعی بر افراد و کنش اجتماعی آن‌ها را درونی‌سازی می‌نامند.

هنجار اجتماعی، شیوه انجام کنش اجتماعی است که مورد قبول افراد جامعه قرار گرفته است

پدیده‌های اجتماعی به مرور، از انسان‌هایی که آن‌ها را به وجود آورده‌اند، مستقل می‌شوند و فرصت‌ها و محدودیت‌هایی را برای کنش‌ها و زندگی آن‌ها ایجاد می‌کنند.

(جامعه‌شناسی (۱)، جوان اجتماعی، صفحه‌های ۱۲ و ۱۳)

۲۰۳-

(آزیتا پیرقی)

با توجه به آگاهانه، ارادی و هدفدار بودن کنش، کنش انسانی معنادار است. متفکران اجتماعی، به وجود آمدن پدیده‌های اجتماعی از طریق کنش اجتماعی را برونی‌سازی می‌نامند.

تحقق ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی پیامد کنش اجتماعی است.

(جامعه‌شناسی (۱)، جوان اجتماعی، صفحه‌های ۶، ۱۲ و ۱۳)

۲۰۴-

(آزیتا پیرقی)

تشریح مورد نادرست:

کسانی که کنشگران با توجه به آن‌ها دست به کنش می‌زنند متفاوتند.

(جامعه‌شناسی (۱)، جوان اجتماعی، صفحه‌های ۹ و ۱۲)

۲۰۵-

(پارسا مبینی)

کودکان قادر به صحبت کردن نیستند؛ آگاهانه بودن

کنش نبودن ناخودآگاه بستن چشمان هنگام مواجهه با خطر؛ ارادی بودن

باز کردن پنجره؛ هدفمند بودن

(جامعه‌شناسی (۱)، جوان اجتماعی، صفحه ۴)

۲۰۶-

(پارسا مبینی)

کنش به اراده انسان وابسته است؛ یعنی تا اراده و خواست انسان نباشد، انجام نمی‌شود. پس برای انجام کنش، علاوه بر آگاهی، اراده انسان نیز ضروری است. زیرا ممکن است فردی به کاری آگاه باشد؛ ولی تصمیم به انجام آن نگیرد.

(جامعه‌شناسی (۱)، جوان اجتماعی، صفحه ۴)

۲۰۷-

(پارسا مبینی)

برخی از پیامدهای کنش، به اراده افراد انسانی؛ یعنی خود کنشگر یا افراد دیگر وابسته است.

(جامعه‌شناسی (۱)، جوان اجتماعی، صفحه ۶)

۲۰۸-

(اعظم ربیعی)

جهان اجتماعی مانند یک موجود زنده، اعضای مختلفی دارد و این اعضا در ارتباط با هم، از نوعی نظم برخوردارند. نظم از ویژگی‌های مهم جهان اجتماعی است. جهان اجتماعی و نظم آن، تکوینی نیست، بلکه اعتباری است؛ یعنی با آگاهی و اراده انسان‌ها شکل می‌گیرد. آگاهی و شناختی که جهان اجتماعی براساس آن شکل می‌گیرد، آگاهی فردی و خصوصی نیست؛ بلکه نوعی آگاهی مشترک و عمومی است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: عضویت اعضا در بدن موجودات زنده و نظم آنها تکوینی است؛ یعنی براساس آگاهی و اراده اعضا به وجود نمی‌آید و به همین دلیل با اراده اعضا تغییر نمی‌کند؛ ولی عضویت در جهان اجتماعی و نظم میان اعضای آن، با اراده و آگاهی انسان‌ها تعریف می‌شود و با قرارداد آن‌ها به وجود می‌آید. جهان اجتماعی با انتقال فرهنگ خود به نسل‌های بعد تداوم می‌یابد.

گزینه «۳»: عضویت در جهان اجتماعی و نظم میان اعضای آن، با اراده و آگاهی انسان‌ها تعریف می‌شود و با قرارداد آن‌ها به وجود می‌آید. عضویت اعضا در بدن موجودات زنده و نظم آنها تکوینی است؛ یعنی براساس آگاهی و اراده اعضا به وجود نمی‌آید و به همین دلیل با اراده اعضا تغییر نمی‌کند؛ ولی عضویت در جهان اجتماعی و نظم میان اعضای آن، با اراده و آگاهی انسان‌ها تعریف می‌شود و با قرارداد آن‌ها به وجود می‌آید.

گزینه «۴»: جهان اجتماعی با آگاهی و اراده انسان‌ها شکل می‌گیرد، پدیده‌های اجتماعی به جهان اجتماعی تعلق دارند و حاصل کنش‌های اجتماعی انسان‌ها هستند.

(جامعه‌شناسی (۱)، جوان اجتماعی، صفحه‌های ۱۶ و ۱۷)

۲۱۶- (موسی اکبری)
میان کوه نقره به عنوان یک چیستی و وجود رابطه ضروری برقرار نیست؛ بنابراین ممکن است موجود باشد یا موجود نباشد؛ اما اثبات وجود آن به دلیل نیازمند است.

(فلسفه، پیرامون واقعیت و هستی، صفحه ۵)

۲۱۷- (موسی اکبری)
تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: در جهان خارج، وجود و ماهیت با یکدیگر پیوند خورده‌اند.

گزینه «۲»: حمل مفهوم ناطق بر انسان دلیل نمی‌خواهد.

گزینه «۴»: بین مفهوم انسان و متفکر، رابطه‌ای ضروری است.

(فلسفه، پیرامون واقعیت و هستی، صفحه ۵)

۲۱۸- (صدر فاطمی)
با رشد تجربه‌گرایی، این دیدگاه‌ها جای خود را به فلسفه‌های حس‌گرا و تجربه‌گرا دادند.

(فلسفه، پیرامون واقعیت و هستی، صفحه ۷)

۲۱۹- (صدر فاطمی)
فلسفه‌ای که در قرن‌های ۱۳ تا ۱۵ در اروپا ترویج می‌شد بیشتر متکی به دیدگاه‌های ابن‌سینا و تا حدودی ابن رشد بود. همین امر فرصتی را فراهم کرد تا فلاسفه غرب، از طریق ابن‌سینا و ابن رشد مجدداً با فلسفه ارسطویی آشنا شوند.

(فلسفه، پیرامون واقعیت و هستی، صفحه ۷)

۲۲۰- (علی صارقی)
توماس آکوئیناس، این نظر که «وجود با ماهیت مغایرت دارد» را پایه مباحث خداشناسی خود قرار داده است.

(فلسفه، پیرامون واقعیت و هستی، صفحه ۶)

منطق

۲۲۱- (موسی اکبری)
سفسطه یا همان مغالطه، هرگونه خطای اندیشه‌ای است که به صورت عمدی یا غیرعمدی واقع می‌شود.

(منطق، منطق و مباحث آن، صفحه ۳)

۲۲۲- (فرهاد قاسمی نژاد)
شناخت مغالطه‌ها و آگاهی از قواعد منطقی برای دوری از مغالطه‌ها کافی نیست بلکه باید این قواعد را به کار بست.

(منطق، منطق و مباحث آن، صفحه ۴)

۲۲۳- (موسی اکبری)
انسان به‌طور طبیعی اندیشه می‌کند و این مورد حاصل دانستن علم منطق نمی‌باشد.

(منطق، منطق و مباحث آن، صفحه‌های ۴ و ۵)

۲۰۹- (اعظم ربیعی)
پدیده‌هایی مانند آلودگی طبیعت و محیط‌زیست که نتیجه کارهای شتاب‌زده و نابخردانه انسان‌ها است تأثیر جهان اجتماعی بر جهان طبیعی را نشان می‌دهد.

(جامعه‌شناسی (۱)، جوان اجتماعی، صفحه‌های ۱۹ و ۲۰)

۲۱۰- (آریتا پیرقی)
کنش انسان‌ها و پیامدهای آن‌ها، پدیده‌هایی اعتباری هستند و جهان اجتماعی و نظم آن، اعتباری است و با قرارداد انسان‌ها به وجود می‌آید و هریک از موجوداتی که بیرون جهان اجتماعی قرار دارند، به واسطه ارتباط با زندگی اجتماعی انسان، در گستره جهان اجتماعی قرار می‌گیرند.

(جامعه‌شناسی (۱)، جوان اجتماعی، صفحه‌های ۱۷، ۲۰ و ۲۱)

فلسفه دوازدهم

۲۱۱- (صدر فاطمی)
- فردی که از الفاظ «این» و «آن» استفاده می‌کند نشان می‌دهد که به وجود آن چیز پی برده است.

- مفاهیمی مانند ققنوس هرچند وجود ندارند اما دارای ماهیت هستند.

(فلسفه، پیرامون واقعیت و هستی، صفحه ۳)

۲۱۲- (صدر فاطمی)
وجه تمایز موجودات جهان از حیث ماهیت یا چیستی آن‌ها می‌باشد. مفاهیم «آب، پشه، انسان و لباس» همگی به خودی خود یک ماهیت هستند.

(فلسفه، پیرامون واقعیت و هستی، صفحه ۳)

۲۱۳- (موسی اکبری)
در جهان خارج، دو امر جداگانه به نام «وجود» و «ماهیت» نداریم؛ یعنی در خارج از ذهن، واقعیتی است (مصدق) که هر دو مفهوم را به آن نسبت می‌دهیم.

(فلسفه، پیرامون واقعیت و هستی، صفحه ۴)

۲۱۴- (موسی اکبری)
تنها ماهیت شیرینی که همان «مزه» می‌باشد بر خود آن حمل شده که به دلیل نیاز ندارد.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: مفهوم «حیوان» جزء ماهیت یا تعریف گیاه قرار نمی‌گیرد و حمل آن به گیاه نیازمند دلیل است.

گزینه‌های «۲» و «۳»: مفهوم وجود (و عدم وجود) نیز جدای از هر ماهیتی است و حمل آن بر هر ماهیتی نیاز به دلیل دارد.

(فلسفه، پیرامون واقعیت و هستی، صفحه ۵)

۲۱۵- (موسی اکبری)
هرگاه مفهوم موضوع و محمول یکی باشند، حمل از نوع حمل ذاتی است. مفهوم ناطق برابر با مفهوم انسان است.

(فلسفه، پیرامون واقعیت و هستی، صفحه ۵)

فلسفه یازدهم

۲۳۱- (سنا فیروزه)
گزینه‌های «۱» و «۲» پرسش‌هایی است که پاسخ آن‌ها به تفکر فلسفی می‌انجامد اما گزینه «۳» از قبیل پرسش‌هایی است که در علوم طبیعی به آن‌ها پرداخته می‌شود.

(فلسفه، فلسفه و ابعاد آن، صفحه ۴)

۲۳۲- (سنا فیروزه)
تفکر فلسفی و اندیشیدن درباره سؤال‌های فلسفی ضرورتی عام و همگانی است؛ پس همه انسان‌ها باید تفکرات فلسفی داشته باشند. پس گزینه‌های «۲» و «۳» نادرست خواهد بود. اندیشیدن درباره پاسخ پرسش‌های فلسفی به داشتن زندگی بهتر و متفاوتی از دیگران منجر می‌شود ولی لزوماً باعث متبحر شدن در علوم دیگر نمی‌شود. (نادرستی گزینه «۱»)

(فلسفه، فلسفه و ابعاد آن، صفحه ۵)

۲۳۳- (صدری خاظمی)
تشریح گزینه‌های دیگر:
گزینه‌های «۱» و «۲»: همواره بعد از برخورد با یک مسئله بزرگ دچار «حیرت» می‌شویم.

گزینه «۴»: «برخورد با مسئله» اولین مرحله در رسیدن به یک دریافت فلسفی است.

(فلسفه، فلسفه و ابعاد آن، صفحه ۵)

۲۳۴- (موسی اکبری)
کنار گذاشتن کامل مسائل مربوط به امور روزمره از شرایط کامیاب شدن در صحنه تفکر فلسفی نمی‌باشد.

(فلسفه، فلسفه و ابعاد آن، صفحه ۶)

۲۳۵- (صدری خاظمی)
«موج» در بیت مذکور، نماد انسان «سائر» است. انسان «سائر» اهل حرکت و پویایی است و به شنیده‌ها بسنده نمی‌کند. او در تلاش است که از تنگنای ظواهر و محسوسات عبور کند و به جهان وسیع معقولات دست یابد.

(فلسفه، فلسفه و ابعاد آن، صفحه ۶)

۲۳۶- (سنا فیروزه)
تلاش‌های دقیق بشر برای پاسخ‌های تخصصی و قانونمند به مسائل اصلی زندگی موجب ظهور دانش فلسفه شد.

(فلسفه، فلسفه و ابعاد آن، صفحه ۷)

۲۳۷- (سنا فیروزه)
فلسفه درباره بنیادی‌ترین و نهایی‌ترین مسئله‌ها و موضوعات جهان و انسان بحث می‌کند و در هر موضوعی به دنبال نهایی‌ترین پرسش‌هاست.

(فلسفه، فلسفه و ابعاد آن، صفحه ۸)

۲۲۴- (موسی اکبری)
اقسام علم و دانش برابر است با تصور و تصدیق.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: تصور - تصور

گزینه «۲»: تصور - تصور

گزینه «۳»: تصدیق - تصدیق

نکته: جملات پرسشی تصدیق محسوب نمی‌شوند.

(منطق، منطق و مباحث آن، صفحه ۷)

۲۲۵- (موسی اکبری)
در یک تصدیق یک وصف به چیزی نسبت داده می‌شود یا از آن سلب می‌شود.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱» و «۳»: هر تصدیقی دارای حکم صادق و یا مطابق واقع نیست.

گزینه «۲»: هر تصدیقی به بررسی یک مفهوم نمی‌پردازد.

نکته: همه تعاریف یک تصور محسوب می‌شوند.

(منطق، منطق و مباحث آن، صفحه ۷)

۲۲۶- (سنا فیروزه)
در تعریف با کمک چند تصور معلوم، یک تصور مجهول را توصیف می‌کنیم اما در این گزینه یک استدلال بیان شده است که در پی پاسخ دادن به یک چرایی می‌باشد.

(منطق، منطق و مباحث آن، صفحه‌های ۸ و ۹)

۲۲۷- (فرهار قاسمی نژاد)
در این عبارت حکم و قضاوتی وجود ندارد و تصدیق نیست؛ زیرا گزاره مورد نظر به هیچ نهادی ارتباط نیافته است.

(منطق، منطق و مباحث آن، صفحه ۷)

۲۲۸- (فرهار قاسمی نژاد)
این عبارت یک تصدیق است؛ زیرا در آن حکمی مبنی بر زنگ بودن مخاطب از گذشته تا به حال داده شده است.

(منطق، منطق و مباحث آن، صفحه ۷)

۲۲۹- (فرهار قاسمی نژاد)
تشریح گزینه‌های دیگر:
گزینه «۱»: تعریف نوعی تصور است نه تصدیق.

گزینه «۲»: معنی کردن یک لفظ تعریف منطقی محسوب نمی‌شود.

گزینه «۴»: در تعریف فقط از معلومات تصویری استفاده می‌کنیم نه همه معلومات.

(منطق، منطق و مباحث آن، صفحه ۹)

۲۳۰- (فرهار قاسمی نژاد)
- سیر از معلومات تصویری و تصدیقی قبلی به معلومات جدید به کمک تعریف و استدلال ممکن است که از «اقسام تفکر» می‌باشند.

- تعریف به سازماندهی «مفاهیم» و استدلال به سازماندهی «احکام» یا همان «قضایا» می‌پردازد.

(منطق، منطق و مباحث آن، صفحه ۱۰)

۲۴۴- (کتاب آبی)
جامع‌ترین تعریف روان‌شناسی عبارت است از «علم مطالعه رفتار و فرایندهای ذهنی (شناخت).»

(روان‌شناسی، روان‌شناسی؛ تعریف و روش مورد مطالعه، صفحه ۲۰)

۲۴۵- (فرهاد علی‌نژاد)
گزاره مذکور نوعی «پیش‌بینی» است، نه تبیین.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی؛ تعریف و روش مورد مطالعه، صفحه‌های ۱۴ و ۱۵)

۲۴۶- (معمد ابراهیم مازنی)
پردازش ادراکی مبتنی بر ویژگی‌های ظاهری یک پدیده است؛ مانند انتخاب فیلمی که از نظر ظاهری ویژگی‌های قابل توجهی دارد.
پردازش مفهومی با دسترسی به ویژگی‌های مشترک محرک‌های مختلف صورت می‌گیرد؛ مانند انتخاب فیلم بر مبنای محتوای آن.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی؛ تعریف و روش مورد مطالعه، صفحه ۲۲)

۲۴۷- (پروانه کریمی)
سیما هنگام راه رفتن در جنگل متوجه شد یک گراز در آن اطراف است. (ادراک) بعدها با مرور این خاطره (حافظه)، با خود گفت که چون امکان چنین خطراتی هست باید با احتیاط بیشتری به جنگل برود. (استدلال)

(روان‌شناسی، روان‌شناسی؛ تعریف و روش مورد مطالعه، صفحه‌های ۲۰ و ۲۱)

۲۴۸- (فرهاد علی‌نژاد)
فیلم‌برداری می‌تواند به عنوان یک تکنولوژی، کمک‌حال مشاهده‌گران باشد. با توجه به اینکه امکان مخفی کردن دوربین هست، در این صورت، مشاهده باعث نخواهد شد رفتار طبیعی آزمودنی‌ها از دست برود. (البته مخفی‌کاری در پژوهش باید بر اساس اصول اخلاقی انجام شود و همیشه مجاز نیست.)

(روان‌شناسی، روان‌شناسی؛ تعریف و روش مورد مطالعه، صفحه‌های ۲۷ تا ۲۹)

۲۴۹- (فرهاد علی‌نژاد)
موارد نادرست:

الف) عرفا بیشتر از شیوه‌های شهودی استفاده می‌کنند.

ج) این مورد مصداق کسب شناخت از طریق شیوه خردگرایانه است.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی؛ تعریف و روش مورد مطالعه، صفحه‌های ۱۶ تا ۱۸)

۲۵۰- (پروانه کریمی)
رابطه فرضیه و مسئله یک رابطه دوسویه است؛ فرضیه‌ها می‌توانند ضمن اینکه در پاسخ به یک سؤال بیابند، باعث طرح سؤال‌های دیگر هم بشوند.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی؛ تعریف و روش مورد مطالعه، صفحه ۱۲)

۲۳۸- (موسی اکبری)
- فیلسوفان وارد هر موضوعی می‌شوند و مثلاً از طبیعت، انسان، اخلاق، هنر، سیاست و هر مقوله دیگری سخن می‌گویند.

- آن‌چه به این همه وحدت می‌بخشد و همه را تحت عنوان فلسفه جمع می‌کند، توجه به «بنیادی‌ترین مسئله‌ها» است.

(فلسفه، فلسفه و ابعاد آن، صفحه ۸)

۲۳۹- (موسی اکبری)
فلسفه به بررسی بنیادی‌ترین امور می‌پردازد و از این جهت با علوم دیگر تفاوت دارد.

نکته: فلسفه از جهت نحوه حل مسائل مشابه علم ریاضی است و نه نحوه انتخاب آن‌ها.

(فلسفه، فلسفه و ابعاد آن، صفحه ۸)

۲۴۰- (صدرا فاطمی)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: باید مسائل مهم را از فرعی تشخیص بدهیم؛ نه آنکه به مسائل فرعی نباید پرداخت.

گزینه «۳»: به ارائه استدلال نیازمندیم.

گزینه «۴»: باید از مجهولات و ندانسته‌های خود نیز مطلع باشیم.

(فلسفه، فلسفه و ابعاد آن، صفحه ۱۰)

روان‌شناسی

۲۴۱- (موسا عفتی)
عبارت «افراد عصبانی در خطر امراض قلبی - عروقی قرار دارند.» نمونه‌ای از توصیف رفتار انسان است. به کمک توصیف به چستی رفتار و فرایندهای روانی می‌پردازیم، ولی برای پی بردن به چرایی پدیده به تبیین نیازمندیم.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی؛ تعریف و روش مورد مطالعه، صفحه ۱۴)

۲۴۲- (معمد ابراهیم مازنی)
همه نظریه‌های علمی در دو سطح ظاهری و تجربی به یک اندازه رشد نکردند؛ زیرا ساختار ظاهری برخی نظریه‌ها در زمان ارائه، قابل بررسی تجربی نیست.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی؛ تعریف و روش مورد مطالعه، صفحه ۱۳)

۲۴۳- (معمد ابراهیم مازنی)
روش علمی عبارت است از: «فرایند جست‌وجوی با قاعده و نظام‌دار برای مشخص کردن یک موقعیت نامعین.»

ابهام‌زدایی و روشن‌سازی، با مفهوم «موقعیت نامعین»، جریان با مفهوم «فرایند» و جست‌وجو با مفهوم «هدفمندی» در این تعریف در ارتباط هستند.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی؛ تعریف و روش مورد مطالعه، صفحه‌های ۱۷ و ۱۸)